

HRVATSKI VOJNIK

BROJ | 693

13. LISTOPADA 2023.

CIJENA 1,33 € / 10 KUNA

SREDIŠTE ZA
RAZVOJ VODA
“MARKO BABIĆ”
PREMA
MEĐUNARODNOJ
REPUTACIJI

RAZRSTANA
PRIČUVA
PODIZANJE
SPOSOBNOSTI
PRIČUVNIH SNAGA

HRM
SPAŠAVANJE
ŽIVOTA NAJVEĆI
JE PRIORITY

ECHELON
- UNIVERZALNI
HRVATSKI
SLUŽBENI PIŠTOLJ

OD BROJA 101 DO BROJA 170

Foto: Tomislav BRANDT

www.hrvatski-vojnik.hr

NAKLADNIK: MINISTARSTVO OBRANE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVOM / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr) // Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Urednici i novinari: Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Pužijević (ladapujijevic@yahoo.com), Ivan Šurbek, Tomislav Vidaković, Janja Marijanović Šaravanja

Lektura / korektura: Gordana Jetavić (jetavic50@gmail.com), Andrea Pavlić // Fotograf: Tomislav Brandt (tomislav.brandt@mohr.hr)

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@mohr.hr), Ante Perković // Marketing: Mila Badrić Gelo (mabadric@mohr.hr), tel: 3784-243; fax: 3784-322

Tisk: Kerschoffset d.o.o., Ježdovečka 112, 10250 Zagreb // Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hvojnik@mohr.hr

Odobrava: Ivana Valenčić Mikišić, voditeljica Samostalne službe za odnose s javnošću i izdavaštvo

PREMA MEĐUNARODNOJ REPUTACIJI

Središte za razvoj vođa "Marko Babić" uvelo je u obuku 9. redovitog naraštaja i neke novitete, a najveći je da kao polaznici prvi put sudjeluju i pripadnici Slovenske vojske

[STR. 38]

NASLOVNICA: SIRPA-AIR

SADRŽAJ

4	HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO
Od broja 101 do broja 170
10	MEĐUNARODNA SURADNJA
Deset godina uspješne suradnje
14	RAZGOVOR
admiral Giuseppe CAVO DRAGONE,
načelnik Glavnog stožera talijanskih oružanih snaga
18	HRM
Spašavanje života najveći je prioritet
22	RAZVRSTANA PRIČUVA
Podizanje sposobnosti pričuvnih snaga
26	ZzP
Iznimno motivirana pričuva
28	MARIJA BISTRICA
31. hodočašće hrvatske vojske, policije
i hrvatskih branitelja
30	GOMBR
Natjecanje koje razvija zajedništvo
32	PZB
Doprinos razvoju zajedništva
33	HRM
Harpun 23
34	32. OBLJETNICA GS OSRH
Sve jači, sposobniji i organiziraniji
36	HKoV
Bez inženjerije nema vojske
44	STRELJAČKO NAORUŽANJE
Echelon – univerzalni hrvatski službeni pištolj
54	PODLISTAK
Tenk – vladar kopnenih bojišnica (XIV. dio):
Kalibri za novo tisućljeće
60	PREDSTAVLJAMO
Mate Čapin-Bunker
<i>Put natrag</i> (ratna i životna priča) bivšeg specijalca
66	PREDSTAVLJAMO
Monografija Bojna Frankopan

HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO

OD BROJA 101 DO BROJA 170

Prvi hrvatski
višenamjenski
borbeni avion
Rafale – dvosjed s
oznakama HRZ-a
i 191. eskadrile
lovačkih aviona
koji nosi broj 170

Na ceremoniji u bazi Francuskog ratnog zrakoplovstva Mont-de-Marsan Hrvatska je službeno preuzeila prvi višenamjenski borbeni avion Rafale. Nakon godina korištenja aviona MiG-21, koji su zajedno s pilotima i tehničarima dali velik udio pobjedi u Domovinskom ratu, čin primo-predaje i simboličan je jer znači i ulazak nadzvučne borbene komponente HRZ-a u novu eru.

Vlada Republike Hrvatske 4. je srpnja 2019. donijela stratešku odluku o potrebi očuvanja sposobnosti zaštite zračnog prostora vlastitim borbenim avionima

“Ponosan sam što sam Hrvatskoj, koja je međunarodno priznata država, baš ja doveo prvi borbeni avion. I to supersonični MiG-21,” rekao je za Hrvatski vojnik pilot Danijel Borović u ožujku sad već davne 1992. godine. Nekoliko tjedana prije, zahvaljujući njegovu hrabrom preletu, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo dobilo je svoj prvi avion s nadzvučnim sposobnostima obrane, nadzora i zaštite zračnog prostora. Letjelica je brzo dobila hrvatske oznake, broj 101 i bila je prva u nizu drugih istog

tipa koje će se nabaviti tijekom Domovinskog rata. HRZ je utemeljio i razvijao svoju udarnu borbenu komponentu te kasnije itekako pridonio obrani i oslobođenju Hrvatske. Nažalost, broj 101 nije dočekao pobjedničke dane, baš kao ni herojski pilot pukovnik Ante Radoš koji je u njemu poginuo u borbenoj akciji 24. lipnja 1992. Tijekom Domovinskog rata, iz niza razloga, MiG-21 bio je jedina, ali pobjednička realnost za HRZ.

Tekst: Domagoj Vlahović / Foto: Filip Klen

MiG-21 oznake 101 bio je simbolično, ali i stvarno utemeljenje nadzvučne borbene komponente HRZ-a

HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO

"Hvala svakom našem pilotu, hvala svakom zrakoplovnom tehničaru na svemu što su pokazali tijekom obuke u Francuskoj," rekao je na ceremoniji ministar obrane RH Mario Banožić

No razmišljalo se i dalje od te realnosti. "Odlučili smo, u čemu nas podržava i vrhovni zapovjednik Hrvatske vojske, opredijeliti se za zapadnu tehniku i tehnologiju jer se želimo uključiti u najsuvremenije tijekove," rekao je 1992. tadašnji zapovjednik HRZ-a general Imra Agotić. Unatoč tome, MiG-21 ostao je realnost još godinama nakon rata. Takožvane promjene sigurnosnih paradigmi te stalna smanjenja ili stagnacija obrambenog proračuna dugo su odgađali modernizaciju nadzvučne borbene komponente HRZ-a. Nije bilo neuobičajeno niti da se u javnom prostoru pojavljuju izjave o njezinoj nepotrebnosti za Hrvatsku. A to bi značilo i da ne trebamo suverenost u zaštiti hrvatskog zračnog prostora. Unatoč svemu, sposobnost je održana pomoći dva velika remonta ciklusa MiG-ova, ali i uz goleme napore HRZ-a, njegovih zapovjednika, pilota i zrakoplovnih tehničara.

POKRETANJE NOVOG PROCESA

S vremenima na vrijeme pojavile bi se informacije o konkretnom pokretanju procesa nabave novih borbenih aviona, da bi brzo otišle u zapećak ili postale neuvjerljive zbog novog smanjenja proračuna. Konačno, tijekom 2017. i 2018., jedan je proces odmaknuo i izabrani su rabljeni izraelski avioni F-16 C/D Block 30 Barak, no 10. siječnja 2019. Država Izrael službeno je izvijestila MORH da ne može ishoditi odgovarajuće odobrenje SAD-a za isporuku Baraka Hrvatskoj. Kako operativni vijek cijele flote HRZ-ovih aviona MiG-21 ističe 2024.

Svečanoj ceremoniji u bazi Mont-de-Marsan nazočio je ministar obrane Mario Banožić zajedno s predstojnikom Ureda predsjednika Vlade Zvonimirovom Frka-Petešićem i potpredsjednikom Vlade i ministrom hrvatskih branitelja Tomom Medvedom te izaslanstvom OSRH na čelu s načelnikom Glavnog stožera OSRH admiralom Robertom Hranjem i zapovjednikom HRZ-a brigadnim generalom Michaelom Križancem. S francuske strane ceremoniji je nazočilo izaslanstvo Oružanih snaga i Ministarstva obrane Republike Francuske koje je predvodio inspektor OS-a za ratno zrakoplovstvo general zbara (général d'armée aérienne) Luc de Rancourt.

"Današnji dan od iznimnog je značaja za Republiku Hrvatsku, Oružane snage i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo," rekao je ministar obrane Mario Banožić. Osvrnuvši se na

ZA HRVATSKU"

"Mi smo sačuvali teško stečenu
borbenu sposobnost začetu
tijekom Domovinskog rata, tj. ne
samo da smo je sačuvali nego
smo je i dodatno razvili," rekao je
povodom primopredaje ministar
obrane Mario Banožić

hrvatske borbene pilote koji se već mjesecima obučavaju u Francuskoj na avionima Rafale i koji su pokazali vrhunske vještine i profesionalnost, ministar je rekao: "Iako je ovo velik dan za Republiku Hrvatsku, ovo je velik dan za naše borbene pilote koji su pokazali koliko predane, profesionalne i stručne ljudi imamo u redovima Hrvatske vojske. Hvala svakom našem pilotu, hvala svakom zrakoplovnom tehničaru na svemu što su pokazali tijekom obuke u Francuskoj: vi ste jamac sjajne budućnosti Hrvatske vojske i nezamjenjiva ključna snaga naših Oružanih snaga."

Predstojnik Frka-Petešić istaknuo je da je nabava aviona Rafale za Hrvatsku tehnološki

iskorak i golem korak naprijed ne samo u modernizaciji već i u jačanju obrambenih sposobnosti: "Sposobnost projekcije snaga koju dobivamo Rafaleom duboko će promijeniti strateško pozicioniranje Hrvatske na geopolitičkoj i vojnoj karti Europe. To će omogućiti da damo dodatan doprinos jačanju sigurnosti u našem dijelu Europe gdje će zračna nadmoć Rafalea biti bez premca." General zbora de Rancourt rekao je kako mu je bila iznimna čast surađivati s Vladom Republike Hrvatske i Ministarstvom obrane. Poručio je kako je avion Rafale moćno i važno sredstvo posebno u aktualnim okolnostima promijenjenih sigurnosnih paradigmi izazvanim ratom u Ukrajini. Posebno je pohvalio hrvatske pilote i tehničare na trudu i sjajnoj obuci koju u Francuskoj provode zajedno s kolegama iz Francuskog ratnog zrakoplovstva.

HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO

godine, bilo je jasno da se novi proces mora pokrenuti što prije. Tako je i bilo: 4. srpnja 2019. Vlada Republike Hrvatske donijela je stratešku odluku o potrebi očuvanja sposobnosti zaštite zračnog prostora vlastitim borbenim avionima. U novom procesu, 28. svibnja 2021. najpovoljnijom je ocijenjena francuska ponuda i 25. studenog 2021. potpisani su Tehnički dogovor i tri ugovora s tvrtkama Dassault Aviation, MBDA France i Safran Electronic & Defense. Ukupna je vrijednost provedbe svih dokumenata 999 068 493 eura, odnosno 1 152 496 307 eura s procijenjenim troškovima indeksacije cijena i PDV-om. Riječ je o 12 rabljenih aviona Rafale F3-R (deset jednosjeda i dva dvosjeda), u istom standardu kao i avioni koji se koriste u Ratnom zrakoplovstvu Francuske Republike. Uz 12 aviona dolazi i simulator letenja, koji je zapovjednik HRZ-a brigadni general Michael Križanec opisao kao "naš trinaesti borbeni avion". Tu su i zemaljske te ispitna oprema, pričuvni dijelovi i sveobuhvatna potpora ovlaštenih predstavnika tvrtki proizvođača u Francuskoj i Hrvatskoj.

OČUVANJE SPOSOBNOSTI NIJE PITANJE

Naravno, uz novo, iznimno moderno i kompleksno borbeno sredstvo kao što je višenamjenski borbeni avion 4,5+ generacije, ide i čitav niz drugih aktivnosti. Najvažnija od njih je izobrazba i obuka pilota i zrakoplovnih tehničara. Njezino je planiranje započelo praktički odmah nakon donošenja odluke o Rafaleu, da bi krajem 2022. i početkom 2023., u Francusku otišli prvi HRZ-ovi tehničari, odnosno piloti. I od tada, obuka ide po predviđenom rasporedu, baš kao i priprema infrastrukture i sve druge aktivnosti. Hrvatski piloti već uvelike lete, zrakoplovnih tehničara ovlađavaju svim vještinama i znanjima za koje se specijaliziraju. A na ceremoniji u bazi Francuskog ratnog zrakoplovstva Mont-de-Marsan, 2. listopada 2023. Hrvatska je službeno preuzeila svoj prvi Rafale – dvosjed s oznakama HRZ-a i 191. eskadrile lovačkih aviona koji nosi broj 170. Na svoj način, on je naslijednik legendarnog aviona 101 s početka ovog teksta. Jer, ako je taj MiG-21 bio simbolično, ali i stvarno utemeljenje nadzvučne borbene komponente HRZ-a, onda je Rafale broj 170 njezin očuvanje, ali još više od toga i ulazak u novu eru. Jer, očuvanje sposobnosti više nije pitanje, odsad je pitanje kako će se ta sposobnost graditi i kontinuirano napredovati. A avion kakav je Dassault Rafale svakako daje mnoge preduvjete za jedno i dalje malo, ali snažno, moderno lovačko zrakoplovstvo, jamstvo obrane, odvraćanja i suverenosti. Prvi avion velik je korak, no takvih

© J. MORTREUIL / Armée de l'Air et de l'Espace

Avion kakav je Dassault Rafale svakako daje mnoge preduvjete za jedno i dalje malo, ali snažno, moderno lovačko zrakoplovstvo, jamstvo obrane, odvraćanja i suverenosti

Uz novo, iznimno moderno i kompleksno borbeno sredstvo kao što je višenamjenski borbeni avion 4,5+ generacije, ide i čitav niz drugih aktivnosti

će koraka u nadolazećih dvije godine biti sve više. Sve dok i 12. Rafale ne bude predan Hrvatskoj i dok i zadnji 2025. godine ne doleti u svoje 91. krilo HRZ-a, u vojarnu "Pukovnik Marko Živković".

"NOVA POZICIJA DONOSI NAM NOVE ZADAĆE"

"Sve će biti spremno za dolazak Rafalea u Hrvatsku jer izgradnja cjelokupnog paketa sposobnosti za prihvrat aviona ide po planu. Nemamo kašnjenja, sve je u zelenom i u budžetu. Segmenti vezani za infrastrukturu bit će gotovi, početkom drugog kvartala iduće godine, za prihvrat aviona. Međutim, do tada će biti instalirana i postavljena ostala imovina, poglavito simulator za pilote," poručio je general Križanec. Dakle, pred HRZ-om je velik posao. Ne samo do 2025., nego i ubuduće. I ključno je da u tome imaju odgovarajuću potporu. Uoči primopredaje broja 170, ministar obrane Mario Banožić želio je naglasiti kako će upravo modernizacija HRZ-a učiniti da u ovom dijelu Europe nitko neće imati snažnije, modernije i moćnije ratno zrakoplovstvo. Isto tako, opisao je širi kontekst i značaj nabave Rafalea.

"Prema informacijama koje dobivam od HRZ-a, ali i od hrvatskih građana osjećaj je prije svega oduševljenje. Mi smo sačuvali teško ste-

borbenu sposobnost začetu tijekom Domovinskog rata, tj. ne samo da smo je sačuvali nego smo je i dodatno razvili. To će biti avioni 4,5+ generacije koji nas pozicioniraju kao vjerodostojne NATO-ove partnerne, europsku članicu, u jednu poziciju koju smo do sada imali u drugim granama. Ta naša nova pozicija donijet će nam i nove zadaće, ali isto tako i određene nove vrijednosti u tom društvu koje ćemo dalje pokušati razvijati s našim saveznicima i partnerima, upravo kroz donacije i daljnju modernizaciju i opremanje sve tri grane," istaknuo je ministar.

Sudionici vježbe
Sava Star 23
prikazali su
sposobnosti postrojbi
te prezentirali
uvježbane združene
taktičke aktivnosti
prilikom zaštite
snaga u dodijeljenom
području operacije s
fokusom na provedbu
napadne operacije
u neprijateljskom
okruženju

MEDUNARODNA SURADNJA

Tekst: Janja Marijanović Šaravanja / Foto: Tomislav Brandt, Josip Cindrić

DESET GODINA USPJEŠNE SURADNJE

“S ovom vježbom
dobivamo bogato
iskustvo u međunarodnoj
suradnji i imamo priliku
razmijeniti znanja sa
savezničkim snagama što
će nam ubuduće sigurno
koristiti,” rekao je bojnik
Krunoslav Slavinec

MEDUNARODNA SURADNJA

Vojni poligon "Gašinci" i ove je godine ugostio savezničku vojsku iz Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske čiji su pripadnici zajedno s hrvatskim Oružanim snagama bili sudionici vojne vježbe Sava Star 23, koja je ove godine obilježila deset godina održavanja.

Pripadnici 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske prvi su put sudjelovali u ovoj vježbi s dugogodišnjom tradicijom. Njihov satnijski tim sastavljen od 143 pripadnika zajedno s 95 pripadnika Škotske kraljevske pukovnije Kopnene vojske britanskih Oružanih snaga imao je priliku na završnoj pokaznoj vježbi održanoj 27. rujna prikazati sposobnosti postrojbi te prezentirati uvježbane združene taktičke aktivnosti prilikom zaštite snaga u dodijeljenom području operacije s fokusom na provedbu napadne operacije u neprijateljskom okruženju.

Direktor vježbe i zapovjednik 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume bojnik Krunoslav Slavinec po završetku vježbe izrazio je zadovoljstvo provedenim s obzirom na to da su postignuti svi obućni ciljevi koji su postavljeni pred njega i njegove pripadnike. "Vježba je provedena sukladno planiranom i ovaj završni prikaz bio je kulminacija našeg zajedničkog uvježbavanja u zadnjih deset dana," rekao je bojnik. Objasnio nam je da je zadaća njegovih pripadnika bila da u zajedničkom sastavu s britanskom vojskom proveđe napad u dodijeljenom području operacije s ciljem poražavanja protivnika i zauzimanja objekta napada. Od izazova s kojima su se susreli tijekom uvježbavanja naveo je nevrijeme i obilnu kišu koja je dva dana neprestano padala što je uzrokovalo otežano kretanje borbenih vozila po terenu. "S ovom vježbom dobivamo bogato iskustvo u međunarodnoj suradnji i imamo priliku razmijeniti znanja sa savezničkim snagama što će nam ubuduće sigurno koristiti," zaključuje bojnik Slavinec.

Zapovjednik Oklopno-mehanizirane satnije satnik Dalibor Strbat naglasio je kako je većem broju njegovih pripadnika ovo prvo međunarodno iskustvo jer je riječ o mlađim vojnicima koji su tek nedavno ušli u sustav. "Zahvaljujući starijim kolegama i dočasnicima s iskustvom koji prenose svoja znanja na mlađe pripadnike uspješno smo završili vježbu."

S njim se složio i satnik Dalibor Strbat, zapovjednik Oklopno-mehanizirane satnije i naglasio da je većem dijelu njegovih pripadnika ovo prvo međunarodno iskustvo jer je riječ o mlađim vojnicima koji su tek nedavno ušli u sustav. "Zahvaljujući starijim kolegama i dočasnicima s iskustvom koji prenose svoja znanja na mlađe pripadnike uspješno smo završili vježbu," govori nam satnik.

Nakon provedene završne vježbe direktor Glavnog stožera Oružanih snaga RH general-bojnik Krešo Tuškan izrazio je ponos i zadovoljstvo viđenim i naglasio kako je ova vježba, koja se održava već 10. godinu, primjer dobre suradnje dviju zemalja. "Ovakav je oblik suradnje bitan, pogotovo u vremenu u kakvom se nalazimo danas, kad nam dolaze mnogi izazovi i prijetnje koje utječu na našu sigurnost i svakodnevni život.

Vjerujem da naše Oružane snage i Oružane snage Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske dijele zajedničke interese i pridonose očuvanju mira i stabilnosti," rekao je.

Veleposlanik Ujedinjene Kraljevine u Hrvatskoj Simon Thomas zahvalio je svim sudionicima vježbe, istaknuo važnost obrambene suradnje dviju zemalja te rekao kako nema boljeg primjera za odličnu suradnju od ovakvih vježbi.

General-bojnik Simon Graham rekao je kako svi saveznici razumiju isti jezik, a to je jezik NATO-a: "lako govorimo različite jezike, jezik Saveza svi poznajemo i razumijemo značenje kolektivne sigurnosti."

Međunarodna vojna vježba Sava Star tradicionalno se održava od 2013. godine, a glavni je cilj vježbe povećanje operativnih sposobnosti i interoperabilnosti kao i razmjena iskustava među

partnerima kako bi se postigla kompatibilnost u djelovanju u međunarodnom okruženju. U integracijskoj fazi obuke, ostvaren je cilj međusobne razmjene specifičnih taktika, tehnika i procedura kao i upoznavanje s naoružanjem i borbenom tehnikom koja se koristi tijekom provedbe vježbe.

RAZGOVOR

ADMIRAL

GIUSEPPE CAVO
DRAGONE

NAČELNIK GLAVNOG STOŽERA
ITALIJANSKIH ORUŽANIH SNAGA

"Ruska agresija na Ukrajinu dramatično je promijenila našu percepciju sigurnosti u Europi i Savez mora biti pravilno angažiran - s našim saveznicima i partnerima - u potpori Ukrajine na političkoj, vojnoj i diplomatskoj razini. U tom je kontekstu, ključna riječ za NATO kohezija i sposobnost saveznika da sinkroniziraju svoje napore u glavnim interesima i zabrinutostima"

NATO

JE NAŠ ISTINSKI ŠTIT ZA OBRANU I ODVRAĆANJE

Admiral Giuseppe Cavo Dragone, mornarički časnik i pilot, trenutačno je dužnost prvog časnika talijanskog OS-a preuzeo u studenom 2021. Za nekoliko mjeseci postat će i prvi časnik Sjevernoatlantskog saveza, tj. predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a. Hrvatsku je posjetio proteklog tjedna, povodom 11. sastanka Inicijative za obrambenu suradnju (Defence Cooperation Initiative – DECI) na razini načelnika glavnih stožera, održanom na Hrvatskom vojnom učilištu u Zagrebu. DECI je bio glavna tema našeg razgovora, ali načeli smo i neke druge.

ITALIJA JE OSNIVAČ DECI-JA, KOJI SU BILI RAZLOZI ZA TO?

Stabilnost područja zapadnog Balkana od najveće je važnosti za Italiju i za sveukupnu europsku sigurnost i napredak. To je područje uvijek bilo strateško čvorište, razmeđe globalnih interesa gdje države dijele povijesne i kulturne veze s Italijom. Osjećajući zajedničku naklonost, Italija je odlučila pokrenuti DECI 2012. godine, uključujući države koje su već bile dio Višenacionalnih kopnenih snaga (*Multinational Land Force - MLF*) i dijelile širok raspon zajedničkih interesa na temelju dobrog zajedničkog razumijevanja. U tom smislu, projekt je imao cilj poboljšati, zdržanim naporima, strateški dijalog i stupanj suradnje među sudjelujućim državama, omogućavajući euroatlantsku integraciju i pridonoseći stabilnosti, sigurnosti i rastućem napretku regije te sprečavajući moguće izvore nestabilnosti.

JE LI SE USPOSTAVA DECI-JA POKAZALA KORISNOM NAKON 11 GODINA? KOJE SU NAJVEĆE KORISTI KOJE JE DONIJELA INICIJATIVA?

Nakon 11 godina pouzdano mogu reći da je DECI poboljšao naš zajednički pogled na temeljne uzroke nestabilnosti i regionalnih suprotnosti, čineći mogućim i dijeleći rješenja na strateško-vojnoj razini, uključujući napore unutar okvira NATO-a i EU-a. Na isti način, kroz suradnju, podržali smo napore euroatlantske integracije zapadnog Balkana.

KOJI SU KONKRETNI PROJEKTI I AKTIVNOSTI DO KOJIH JE VODIO DECI?

Uspostavom DECI-ja stvoren je temelj za razvoj vojno-tehničke suradnje između dvije obale kroz pragmatičan, realan i održiv pristup. Jasan primjer dijaloga na visokoj razini u sklopu DECI foruma združena je operativna obveza koju smo uspjeli ostvariti za NATO-ove i EU-ove snage pripravnosti, poput EUBG i NRI/NRF, kao i zajedničko sudjelovanje u zdržanim vježbama kojima se jača suradnja naših oružanih snaga.

RAZGOVARAO
Domagoj Vlahović

FOTO
Tomislav Brandt

RAZGOVOR // ADMIRAL GIUSEPPE CAVO DRAGONE

DECI STAVLJA POSEBAN NAGLASAK NA JAČANJE OTPORNOSTI JUŽNOG KRILA NATO-A. KOLIKO JE TA OTPORNOST POVEĆANA DANAS I U KONTEKSTU NOVE SIGURNOSNE SITUACIJE U EUROPI?

Činjenica je da trenutačni sigurnosni scenarij brzo razvija i moramo priznati da rat u Ukrajini nije ograničen samo na tu regiju već stvara velike globalne izazove, stvarajući mnoge prelijevajuće učinke. Jedan od primjera je trenutačna nestabilnost u Africi čiji odjeci, zajedno s tekućom nestabilnošću na Bliskom istoku, imaju izravne implikacije na ukupnu europsku sigurnosnu arhitekturu, pa tako i na našu regiju. Sahel posebno osjeća domino učinak vojnih državnih udara režima koji su često obilježeni protuzapadnom retorikom. To je regija koja je već opuštena klimatskim promjenama i ograničenim pristupom resursima, destabilizirana terorizmom, radikalizacijom, nasilnim ekstremizmom, stranim borcima, nezakonitim migracijama, krijumčarenjem ljudi, oružja i droge te utjecajem trećih država, posebno Rusije. U tom pogledu, europska otpornost ovisi o potrebi nastavka pružanja dugotrajne potpore Ukrajini dok se, istodobno, održava sveobuhvatni pristup za zaustavljanje nestabilnosti koja se širi uzduž južnog boka NATO-a i Europske unije.

SJEVERNA MAKEDONIJA JE PRIHVĀĆENA KAO ČLAN, ŠTO TO ZNAČI ZA DECI? POSTOJI LI PROSTOR ZA DALJNJE PROŠIRENJE?

Kao predsjedavajući DECI mogu potvrditi da će članstvo Republike Sjeverne Makedonije dati vrijedan doprinos inicijativi i moglo bi biti daljnja važna prilika da se zajednički suočimo s različitim izazovima koji pogađaju našu regiju. Uzimajući u obzir regionalnu konotaciju, DECI podupire politiku "otvorenih vrata" među državama, primarno jadranskog i balkanskog prostora, a sekundarno i drugih država koje podržavaju i pridonose sigurnosti našeg zajedničkog područja interesa.

KAKO AKTIVNOSTI DECI-JA IZGLEDAJU U KONTEKSTU NATO-A, A KAKO U KONTEKSTU EUOPSKE UNIJE?

Znamo da nisu sve zemlje DECI-ja članice obiju organizacija. To bi se moglo smatrati ograničenjem za Inicijativu, no moje je stajalište sasvim drugačije. Prije svega, čak iako neke zemlje nisu članice NATO-a ili EU-a, one su ili NATO-ovi partneri ili kandidati za EU. Drugo, njihovo je mišljenje ključno kako bismo imali jasnou viziju regionalnih izazova i moglo bi definitivno pridonijeti utvrđivanju ispravnog pristupa obiju organizacija. U tom pogledu, kao DECI, vjerujemo da je najvažnije da NATO i EU zadrže svoje usredotočenje na zapadni Balkan, povećavajući vojnu nazočnost, jer stabilnost i sigurnost smatramo preduvjetima za pozitivan razvoj u drugim područjima, kao što su gospodarske reforme, vladavina prava, slobodan protok ljudi i dobara i normalizacija političkih odnosa. Štoviše, shvaćamo da bi zajednička strategija, pragmatična i produktivna suradnja NATO-a i EU-a koristila stabilnosti i sigurnosti balkanskog područja, kao i rubnog prostora Europe. Na kraju, zajednička posvećenost DECI-ja mogla bi biti dodatan alat za obje organizacije, jer možemo ponuditi zajedničke snage za NATO-ov novi model snaga (*NATO New Force Model*) te Sposobnost brze razmjestivosti Europske unije (*European Union Rapid Deployable Capacity*), izvlačeći korist iz snažnih temelja interoperabilnosti koja poistjeće iz godina suradnje unutar inicijative.

KAO NAČELNIK STOŽERA TALIJANSKIH ORUŽANIH SNAGA, KAKO VIDITE BILATERALNU SURADNJU HRVATSKIH I TALIJANSKIH ORUŽANIH SNAGA?

Bilateralna obrambena suradnja Italije i Hrvatske temelji se na međusobnom povjerenju i snažnim odnosima jer dijelimo iste sigurnosne rizike, posebno na području Balkana. Zbog toga je Hrvatska važan partner za očuvanje stabilnosti u regiji. Suradnja hrvatskih i talijanskih oružanih snaga znakovita je po zajedničkim vježbama i obuci, sudjelovanju u međunarodnim mirovnim misijama i drugim suradničkim naporima u okviru NATO-a i EU-a. Uz zajedničko članstvo u važnim regionalnim inicijativama kao što su ADRION i DECI, 2020. godine potpisana je bilateralni Sporazum o obrambenoj suradnji koji je ojačao aktivnosti izgradnje sposobnosti, posebno u pomorskoj i zrakoplovnoj domeni.

Osim toga sada razrađujemo bilateralni tehnički sporazum za jačanje suradnje u okviru protuzračne obrane za bolju zaštitu našeg neba, a Italija je predana isporuci dva minolovca Hrvatskoj za dodatnu sigurnost naših zajedničkih pomorskih područja interesa. Sve te nove aktivnosti naglašavaju dubinu, širinu i kvalitetu odnosa hrvatskih i talijanskih oružanih snaga.

Na dužnosti predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a admirala Cavo Dragone naslijedit će nizozemskog admirala Roba Bauera (lijevo)

DECI - vrijedna platforma za jačanje sigurnosti u ovom dijelu Europe

Inicijativa za obrambenu suradnju DECI je vojno-politička inicijativa predvođena Italijom. Uz Italiju, članice DECI-ja su Hrvatska, Albanija, Austrija, Crna Gora, Mađarska i Slovenija, a od 2023. godine i Sjeverna Makedonija koja je formalno primljena u članstvo tijekom zagrebačkog sastanka 4. listopada. Inicijativa je pokrenuta 2012. godine kako bi promicala i jačala projekt usmјeren na ojačavanje suradnje zemalja regije Jadranskog mora, definiranje zajedničke vojne sigurnosne i obrambene politike te doprinos stabilnosti, sigurnosti i svekolikog rasta regije. Cilj je DECI-ja zajedničkim naporima razvijati multilateralnu vojnu suradnju, kao i jačati bilateralnu suradnju sa susjednim državama u području Jadranskog mora. Inicijativa je dio općeg regionalnog sveobuhvatnog pristupa, temeljenog na suradnji različitih partnera uključujući, ali ne i ograničavajući se samo na glavne međunarodne/ regionalne organizacije.

Na sastanku DECI-ja u Zagrebu sudjelovali su ministar obrane RH Mario Banožić i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga admiral Robert Hranj. U uvodnom obraćanju, ministar Banožić izrazio je zadovoljstvo što je sastanak okupio eksperete iz više zemalja, voljne izložiti svoje znanje i iskustvo. "U okolnostima ruske agresije na Ukrajinu te nestabilnosti na Kosovu, Hrvatska je još posvećenija regionalnoj, europskoj i globalnoj sigurnosti, i bit će potpora euroatlantskim integracijskim procesima za zemlje zapadnog Balkana," rekao je ministar. Istaknuo je da se inicijativa DECI tijekom godina pokazala kao vrijedna platforma za jačanje sigurnosti u ovom dijelu Europe. "U tom kontekstu, ova je konferencija također izvrsna prilika za spajanje ideja i interesa, te istraživanje mogućnosti za buduću suradnju. Postoji mnogo mogućnosti: od projekata razvoja zajedničkih sposobnosti, preko zajedničkog doprinosa operacijama i misijama sve do dodatne suradnje unutar EU-a i NATO-a. Uvjeren sam da će buduća suradnja naših oružanih snaga u ovom formatu ostati jedna od najdinamičnijih komponenti naših bilateralnih i multilateralnih obrambenih odnosa," zaključio je Banožić.

Načelnik Glavnog stožera OSRH admirala Robert Hranj rekao je kako je DECI kao inicijativa tijekom proteklih godina bio uspješan alat za suradnju. "Postignuti rezultati su impresivni i kvalitetom i kvantitetom. Međutim, uvijek ima mesta za napredak. Sigurnosna situacija zadnjih se godina promjenila i nalazimo se u ozbiljnim vremenima koje karakteriziraju i neizvjesnost i nepredvidivost. Naši napor u razvoju obrambenih sposobnosti moraju uzeti u obzir ovu promjenu sigurnosne situacije," istaknuo je admirala Hranj.

USKORO ĆETE PREUZETI DUŽNOST PREDSEDJAVAJUĆEG VOJNOG ODBORA NATO-A. KOJE GLAVNE CILJEVE ŽELITE OSTVARITI TIJEKOM MANDATA?

NATO je Savez, naš istinski "štít" za obranu i odvraćanje, prijekopotreban instrument za obranu vrijednosti demokracije i slobode u svijetu; preuzet ću dužnost od siječnja 2025. Čeka me profesionalni izazov od iznimne važnosti, što pred mene stavlja izravnu odgovornost da Vojni odbor NATO-a potiče svu moguću koordinaciju i s dva strateška zapovjedništva (Savezničkog zapovjedništva za operacije (*Allied Command Operations - ACO*) i Savezničkog zapovjedništva za transformaciju (*Allied Command Transformation - ACT*)).

Ruska agresija na Ukrajinu dramatično je promijenila našu percepciju sigurnosti u Europi i Savez mora biti pravilno angažiran - s našim saveznicima i partnerima - u potpori Ukrajine na političkoj, vojnoj i diplomatskoj razini. U tom kontekstu, ključna riječ za NATO je kohezija i sposobnost saveznika da sinkroniziraju svoje napore u glavnim interesima i zabrinutostima. Među njima su: primjena postava snaga na istoku (*Eastern Posture*); obnovljeno usredotočenje na južno krilo; jasna potvrda Rusije kao glavne simetrične prijetnje; Kina kao "sistemske izazove" i priznavanje terorizma kao asimetrične prijetnje. Kao talijanski načelnik Glavnog stožera nastaviti ću jamčiti domovinsku sigurnost i ispunjavati talijanske obveze unutar Saveza i svih međunarodnih okvira u kojima sudjelujemo, s nepromijenjenom posvećenošću do zadnjeg dana mojeg mandata 6. studenog 2024.

Koristim ovu prigodu zahvaliti svim načelnicima na njihovu povjerenju i potpori za moje imenovanje, što će biti ključno i za uspjeh mojeg mandata kao predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a.

BILI STE PILOT HARRIERA, VRLO POSEBNOG AVIONA. KOJE JE VAŠE ISKUSTVO IZ TOGA VREMENA? MOŽETE LI GA USPOREDITI S F35B?

AV-8B+ je već legendarni avion i još se uvijek koristi u talijanskoj mornarici. Harrier II imao je važnu ulogu u vojnoj zrakoplovnoj povijesti, kao pionir koncepta V/STOL borbenog aviona i njegova ostavština živi u obliku njegova utjecaja na sljedeće V/STOL avione, počevši od F-35B. Ti avioni imaju velike razlike u odnosu na dizajn, sposobnosti i generacije. Dok je AV-8B+ bio pionir V/STOL aviona s jedinstvenom sposobnošću djelovanja s kratkim uzletno-sletnim staza i amfibijskih napadnih brodova, F-35B Lightning II značajan je tehnološki skok, *stealth*, s višenamjenskim sposobnostima, predstavljajući danas neusporedivu vojnu i zračnu nadmoć. Imaju također i nešto jedinstveno zajedničko: sposobnost pretvaranja mornara u pilota u trenutku, sposobnost kombiniranja zračne i morske perspektive u sigurnost i projekciju moći s mora. Dok plovite na nosaču aviona na otvorenom moru, oni vam daju jedinstven osjećaj da ste integralni dio ekosustava izvanredne ljepote, gdje se nebo i more hvataju i love bez prekida. U tom ste trenutku svjesni da živimo u predivnom i slobodnom univerzumu koji moramo očuvati po svaku cijenu.

HRM

SPAŠAVANJE ŽIVOTA

Krajem rujna u međunarodnim vodama između Hrvatske i Italije provedena je vježba SAREX 2023 kojoj je cilj bio postizanje visoke razine interoperabilnosti između hrvatske i talijanske obalne straže

NAJVEĆI JE PRIORITY

Tekst i foto: Tomislav Vidaković

Primarni je cilj vježbe unapređivanje suradnje i komunikacije hrvatske i talijanske nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, snaga za potragu i spašavanje na moru obiju zemalja tijekom zajedničkih operacija u Jadranu te općenito bolje povezivanje hrvatske i talijanske obalne straže

Dok god je mora bit će i plovidbe i ljudi na moru, ali, nažalost, i nesretnih slučajeva. Kako bi oni prošli sa što manjim posljedicama, posebno kad su u pitanju ljudski životi, na našem se moru stalnim uvježbavanjem brine Obalna straža Republike Hrvatske. Jedno od takvih uvježbavanja provedeno je tijekom vježbe SAREX kako bi se svi uključeni u takvu moguću situaciju mogli uskladiti, te na vrijeme brzo i efikasno reagirati. SAREX je pokrata od Search And Rescue Exercise odnosno vježba potrage i spašavanja međunarodnog karaktera. Primarno je to bila komunikacijska vježba s ciljem usklađivanja komunikacijskih kanala i precizno definiranih procedura u slučajevima potrage i spašavanja u koju su bile uključene talijanska i hrvatska obalna straža, a njezin bitan dio potraga i spašavanje na otvorenom moru.

Vježba se provodila na otvorenom moru srednjeg Jadrana na području istočno od talijanske luke Ancona, sjeveroistočno od otočića Jabuka te jugozapadno od otoka Žirje. Glavni protagonisti vježbe s hrvatske strane bili su ophodni brod OB-03 Cavtat, ophodni brod OB ŠB-72 Andrija Mohorovičić te zrakoplov PC-9M Pilatus. Talijanska obalna straža sudjelovala je s ophodnim brodom CP-310. Primarni je cilj vježbe unapređivanje suradnje i komunikacije hrvatske i talijanske nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, snaga za potragu i spašavanje na moru obiju država tijekom zajedničkih operacija u Jadranu te općenito bolje povezivanje hrvatske i talijanske obalne straže. Poseban naglasak tijekom operacije bio je na provedbi: hitnih postupaka, procedura za potragu i spašavanje, nacionalnih standardnih operativnih procedura te usklađivanje radiokomunikacija između timova koji sudjeluju u potrazi i spašavanju.

SCENARIJ VJEŽBE INSPIRIRAN STVARNIM DOGAĐAJEM

Operacija spašavanja ima svoj točno utvrđen tijek te u je u ovom slučaju zamišljeno da vježbu najavljuje MRCC (Maritime Rescue Coordinate Centre – Koordinacijski centar za spašavanje na moru) Rijeka. Područje na kojem se vježba provodila pokriva otprilike 216 četvornih kilometara. Simulirana je operacija spašavanja nestale osobe s putničkog broda. Naime, sa zamišljenog putničkog broda Aqua, koji je plovio pod hrvatskom zastavom, nestala je osoba i pretpostavlja se da je pala s broda u more negdje na putu iz Ancone u Split. Na brodu se nalazilo 65 putnika i u trenutku kad je Aqua uplovila u splitsku luku, rodbina koja je čekala rođaka javila je da se on nije iskrcao s broda. Naknadnom provjerom informacija utvrđeno je da je traženi putnik ukrcan na brod u 19:30. Posljednji telefonski kontakt s njim ostvaren je u 22:30 u međunarodnim vodama istočno od talijanske obale nakon čega mu se gubi svaki trag. Sukladno tome, alarmira se MRCC Rijeka koji odmah o događaju obavještava hrvatsku obalnu stražu i IMRCC u Rimu. Odmah nakon toga MRCC Rijeka počinje izračunavati moguću poziciju nestale osobe s obzirom na brzinu vjetra, morske struje i druge elemente koji mogu utjecati na moguću poziciju osobe za kojom se traga, a sve u svrhu što bržeg lociranja nestale osobe.

MRCC Rijeka zaprima informaciju o nestanku osobe te je proslijediće područnim centrima u Zadru, Šibeniku i Splitu kao i talijanskim kolegama u Rimu koji imaju ovlast obavješćivanja talijanske Obalne straže. Istoč su trenutka svi raspoloživi hrvatski timovi za potragu i spašavanje u stanju pripravnosti. Potom MRCC Rijeka šalje obavijest hrvatskoj Obalnoj straži koja angažira Pilatus PC-9M koji se upućuje na lokaciju na temelju prethodnih izračuna MRCC-a gdje bi se mogla nalaziti nestala osoba. Dodatno se angažira i brod obalne straže ŠB-72 Andrija Mohorovičić.

Avion, kodnog imena Shark 19, očekuje se u roku 30 min od trenutka zaprimanja poziva, te nakon dolaska na procijenjenu lokaciju pada nestale osobe u more javlja da na lokaciji nema traga traženoj osobi. Ta se informacija prenosi u MRCC Rijeka kao i na ŠB-72. Pilatus nastavlja letjeti iznad mjesta na kojem je nestala osoba posljednji put vidjena, ali i duž rute Aque tražeći unesrećenika. U idućih pola sata na mjesto nesreće dolazi Andrija Mohorovičić (ŠB-72) koji postaje OSC (On Scene Coordinator - koordinator akcije traganja i spašavanja) po ovlaštenju MRCC Rijeka. Potom, MRCC traži angažiranje dodatnih postrojbi za potragu i spašavanje od hrvatske Obalne straže, ali i upućuje poziv talijanskom MRCC u Rim kako bi oni angažirali dodatne zračne i pomorske elemente Obalne straže. Nakon toga riječki MRCC procjenjuje poziciju na kojoj bi se nestala osoba mogla nalaziti pri čemu uzima u obzir trenutačno stanje mora i vremenskih uvjeta te izračunava utjecaj što ga mogu imati morske struje na trenutačnu lokaciju nestale osobe.

Poseban naglasak tijekom operacije bio je na provedbi: hitnih postupaka, procedura za potragu i spašavanje, nacionalnih standardnih operativnih procedura te usklađivanje radiokomunikacija između timova koji sudjeluju u potrazi i spašavanju

HRM

POTRAGA USPJEŠNO OKONČANA

U trenutku pronalaska nestale osobe obje obalne straže započele su operacije spašavanja prema postojećim hitnim postupcima i procedurama što je značilo prevoženje unesrećenog na Andriju Mohorovičića kako bi mu se pružila prva pomoć, a u slučaju težih ozljeda organizirao bi se hitni medicinski helikopterski prijevoz s broda na kopno.

Na temelju tih proračuna određuju se početni parametri pretrage kao što su područje pretrage, ulazna i izlazna točka na područje pretrage, početni smjer, obrazac pretraživanja i zamjena širine za svaki zračni i površinski tim koji sudjeluje u potrazi. Sve se te informacije šalju snagama za potragu i spašavanje obiju zemalja. Nakon što zaprime službeni zahtjev za pokretanje operacije za potragu i spašavanje od MRCC Rijeka, hrvatska i talijanska obalna straža pokreću operaciju potrage i spašavanja te šalju svoje snage u područje pretrage.

Nakon zaprimanja svih navedenih informacija hrvatska Obalna straža odlučuje se za angažiranje i ophodnog broda OB-03 Cavtat. Važno je istaknuti kako je navedeni ophodni brod imao priliku prije pet godina sudjelovati u jednoj takvoj stvarnoj akciji spašavanja kad je upravo posada tog broda locirala i spasila britansku državljanu koja je pala s putničkog broda koji je plovio iz Italije u Hrvatsku te provela čitavu noć u moru. To samo dodatno potvrđuje činjenicu kako je čitava vježba provedena s vrlo realnim i mogućim scenarijem.

Časnik za provedbu vježbe kapetan bojnog broda Zoran Medviđović potvrdio je kako je iznimno zadovoljan razinom pripremljenosti i vremenom reakcije svih timova koji su uključeni u vježbu, a posebno načinom prenošenja informacija i usklađenosti u provođenju svih nužnih procedura između dviju susjednih i prijateljskih zemalja uključenih u operaciju.

Svrha vježbe bila je unapređivanje suradnje operativnih centara za traganje i spašavanje Hrvatske i Italije, kao i uvježbavanje procedura operacije traganja i spašavanja operativnih pomorskih i zračnih snaga uz naglasak na komunikacijskim procedurama, naglasio je voditelj vježbe kapetan fregate Andelko Škare koji je dodao kako je to i postignuto. Naša Obalna straža itekako je spremna iznimno brzo i usklađeno reagirati u suradnji s talijanskim kolegama te kako je Jadransko more samim time sigurnije mjesto.

RAZVRSTANA PRIČUVA

"Nakon napornog rada ovih 12 dana sretan sam što sam bio sudionik vježbe jer sam sreća velik broj zadovoljnih ljudi, a posebno me dirnula njihova motivacija i sreća što su bili dio ove aktivnosti," rekao je pukovnik Pavle Petanjak

TEKST
Janja Marijanović Šaravanja
Marija Jandriš Sačer

FOTO
Tomislav Brandt

**PODIZANJE
SPOSOBNOSTI
PRIČUVNIH SNAGA**

RAZVRSTANA PRIČUVA

Bojnim gađanjem 5. listopada na vojnom poligon "Eugen Kvaternik" na Šlunju završena je obuka višerodovskog sastava postrojbi razvrstane pričuve HV-a. Obuka je provedena od 25. rujna do 6. listopada 2023. po modelu bojne grupe (u smislu veličine obučne skupine) s bojnom tipa A iz sastava 2. Pješačke pukovnije sa sjedištem u Osijeku, a koja je ojačana pričuvnim postrojbama borbene potpore iz sastava ostalih postrojbi Hrvatske kopnene vojske. Riječ je o obuci pripadnika razvrstane pričuve iz sastava 1. pješačke bojne 2. pješačke pukovnije – Osijek, 2. haubičke bitnice 1. haubičko-topničke bojne Topničko-raketne pukovnije – Bjelovar, samohodne topničke bitnice 1. bojne PZO Pukovnije PZO – Donji Zemunik, pionirske satnije Inženjerijske bojne Inženjerijske pukovnije – Karlovac i 2. satnije veze Bojne veze – Velika Gorica. Cilj je obuke dostići zahtijevanu razinu sposobnosti za provedbu dodijeljene misije i zadaća te sposobnost ključnog osoblja u planiranju, pripremi, organizaciji i provedbi taktičkih zadaća.

PROVEDBA OBUKE

Provjeda obuke bila je koncipirana u tri faze. U prvoj fazi provodila se pojedinačna obuka koja je obuhvatila obuku osvježenja iz temeljnih i specijalističkih vojnih vještina i provedbu pripremnog gađanja iz osobnog naoružanja. Druga faza obuke provodila se kao zajednička obuka razine desetina – vod – satnija u provedbi uvježbavanja TTP s usredotočenjem na zajedničke zadaće i provedbu pripremnih gađanja, te situacijskih vježbi razine vod-satnija. Treća faza obuhvatila je integracijsku višerodovsku obuku svih sastavnica bojne grupe s provedbom bojnih gađanja. Temelji za provedbu ove obuke postavljeni su obukom ključnog osoblja koji su se ospособili za planiranje, organizaciju i provedbu obuke postrojbi, a pričuvnike se kroz obuku osvježenja ospособilo u temeljnim i specijalističkim vojnim vještinama kao i za provedbu različitih taktičkih aktivnosti na razini desetine, voda i satnje/bitnice. Kulminacija obuke dolazi u završnom dijelu kad se svi elementi bojne grupe uyežbavaju za djelovanje u sastavu višerodovskih postrojbi.

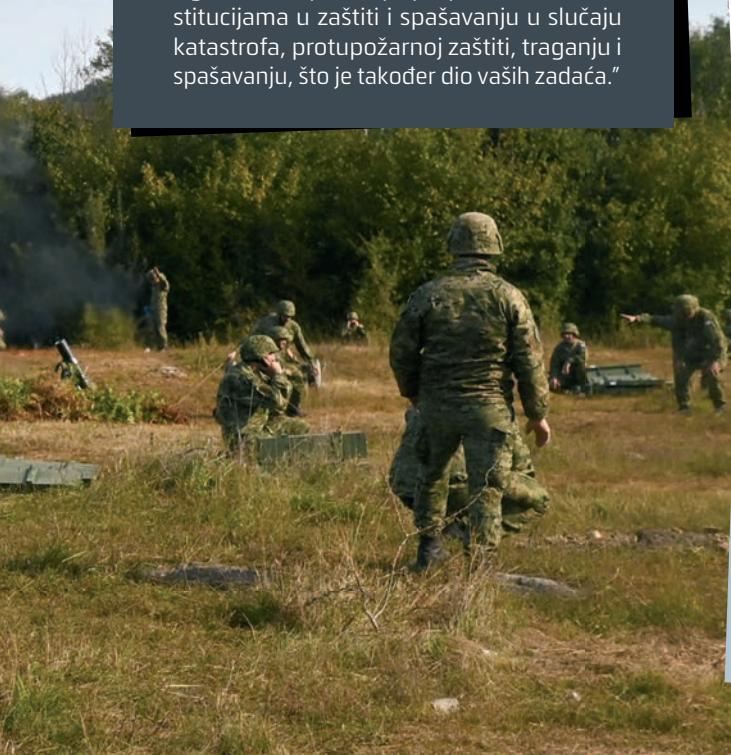
ZAVRŠETAK OBUKE

Na završnoj vježbi provedena su bojna gađanja iz haubica 122 mm D-30, iz minobacača 120 mm, RPG-om i teškom strojnicom Browning uz uporabu imitacijskih sredstava i manevarskog streljiva za VHS pušku i puškostrojnice. Glavna misija bojne grupe bila je provesti obranu u dodijeljenom sektoru sa zadaćom uništenja prvog borbenog postroja neprijatelja i zaustavljanja napada drugog borbenog postroja neprijatelja, te stvaranja preduvjeta za protunapad snagama 4. Pješačke pukovnije.

**Pričuvnik natporučnik Dario Mlinarević,
zapovjednik 1. pješačkog voda 2. pješačke
satnije /2. Pješačka pukovnija**

"Prvih nekoliko dana bilo je izazovno dok se nismo priviknuli na terenske uvjete i spavanje u šatorima bez komocije na koju smo naviknuti. Ubrzo smo uhvatili ritam i priviknuli se na vojnički režim i obuku. Najvažnije od svega jest da smo se sprijateljili, ekipa je izvan svih očekivanja. Imamo sreće i s vremenom, a instruktori i mentori su odlični, svjesni naših mogućnosti. Mi učimo od njih, ali i oni od nas. Imaju razumijevanja i dobar pristup. Hrana je vrhunska."

"Nemjerljivo je važna vaša uloga i zadaća da zajedno s djelatnim sastavom Hrvatske vojske budete obučeni za obranu teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te tako pridonosite i međunarodnoj sigurnosti," rekao je ministar obrane Mario Banožić

ZADOVOLJSTVO PROVEDENOM OBUKOM

Po završetku obuke uspjeli smo prikupiti dojmove od sudionika, među kojima je bio i pukovnik Pavle Petanjak, zapovjednik bojne grupe čiji smo prikaz sposobnosti imali priliku vidjeti na završnoj vježbi. Pukovnik Petanjak izrazio je zadovoljstvo provedbom cijele obuke, a pogotovo motiviranošću pričuvnika, a i djelatnih vojnih osoba koji su bili u ulozi instruktora. "Veći dio pričuvnika dulje vrijeme nije bio u vojsci i na vojnim aktivnostima, ali ih to nije sprječilo da iskažu veliko zanimanje i želju za radom, a samim tim i brzinu usvajanja znanja," kaže pukovnik i dodaje da je obuka pričuve velika stvar za našu vojsku jer je pričuva kao bitan element oružanih snaga podrazumijevajući faktor kad je u pitanju nacionalna sigurnost domovine. "Nakon napornog rada ovih 12 dana sretan sam što sam bio sudionik ove vježbe jer sam sreća što sam bio dio zadovoljnih ljudi, a posebno me dirnula njihova motivacija i sreća što su bili dio ove aktivnosti," zaključio je pukovnik Petanjak.

Poručnica Tea Trajković, koja je na obuci bila mentor zapovjednika voda unutar 3. Pješačke satnije kaže kako je zadovoljna svime i pohvaljuje pričuvnike zbog njihova ozbiljnog i profesionalnog pristupa radu. "Radili smo na tome da im što bolje prikažemo kakav je naš sustav i što ih očekuje, a zauzvrat su nam dali sav svoj trud i naučili puno toga," rekla je poručnica.

Pričuvnik poručnik Stjepan Kovačić, zapovjednik 3. voda samohodne topničke bitnice/ Pukovnija PZO

"Imam samo riječi hvale. Iznenaden sam pripadnicima pričuvne samohodne topničke bitnice, njihovim trudom i koliko je jednostavno s njima raditi, a vjerujem da se sa mnom slažu mentori i instruktori zaduženi za njihovu obuku."

Pričuvnik pozornik Milivoj Tripić, 3. pješački vod 3. pješačke satnije/2. Pješačka pukovnija

"U mojoj pješačkom vodu većinom su vojnici koji nemaju iskustva u vojsci i osjeti se razlika u odnosu na kolege s vojnim iskustvom. Dvanaest dana obuke premalo je da bismo se dobro uvježbali, ali temelje smo postavili. Sa svakom sljedećom obukom bit ćemo sve bolji. Naši su instruktori vrhunski, stručni i strpljivi."

Cilj je obuke pričuvnog sastava Hrvatske vojske zajedno s djelatnim sastavom sudjelovati u obrani teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske, pridonositi međunarodnoj sigurnosti i pružanju potpore civilnim institucijama u pružanju zaštite i spašavanja u slučaju katastrofa (potres, poplava) te protupožarna zaštita, traganje i spašavanje i dr.

ZzP

IZNIMNO MOTIVIRANA

Vježba razvrstane pričuve Logističke pukovnije provedena je na vojnom poligonu "Gakovo" od 25. rujna do 4. listopada u organizaciji Zapovjedništva za potporu

Tekst i foto: Tomislav Vidaković

Područje operacija neke borbene postrojbe oružanih snaga može imati niz logističkih izazova s kojima se ta postrojba može susresti, a koje mora znati riješiti kako bi mogla biti operativna na tom području. Primjerice, vojnom konvoju u području operacije može biti zapriječen put do odredišta. U takvim situacijama, ovisno o vrsti zapreke, postrojba mora angažirati logističku potporu da na adekvatan način ukloni zapreku kako bi mogla nastaviti s kretanjem. Bio je to jedan od od scenarija koji su se odigravali na vojnom vježbalištu "Gakovo" na kojem su pripadnici pričuvnog sastava Logističke pukovnije Hrvatske vojske vježbali kako se koristiti opremom s kojom raspolaže Hrvatska vojska, ali i kako pravilno provoditi procedure za sve vrste scenarija s kojima se suoče. Sve su to, uz nadzor djelatnog vojnog osoblja, izvršili pričuvnici te su na taj način pomogli spomenutoj postrojbi proći kroz područje incidenta bez većih problema. Ideja ovakvih vježbi upravo je uvježbavanje pričuvnog sastava Hrvatske vojske kako bi mogao u krucijalnim trenucima odigrati ključnu ulogu i pomoći Oružanim snagama u što efikasnijem i bržem izvršavanju svojih zadaća. Uvjeban i dobro vođen pričuvni sastav može biti od velike pomoći u situacijama u kojima zbog elementarne nepogode na nekom području treba brza pomoć lokalnom stanovništvu. Osim toga, cilj je vježbe i da postrojba sastavljena isključivo od pričuvnog sastava može prihvati borbene formacije te ih opskrbiti streljivom, gorivom, hranom i vodom i drugim elementarnim potrepštinama kako bi onda one mogle ići u daljnja borbena djelovanja.

KONTINUIRANA OBUKA

Obuka Logističke pukovnije dio je redovitih aktivnosti Hrvatske vojske, odnosno Plana obuke Hrvatske vojske u 2023. godini, a provodi se s

ciljem podizanja sposobnosti pričuvnih postrojbi za provedbu dodijeljene misije i zadaće te kako bi se osvježila stečena znanja i vještine. Pričuvnici Logističke pukovnije s pripadnicima ZzP-a sudjeluju na vojnoj vježbi RSOM 23 (Reception, Staging, Onward Movement – Prihvati, opskrba i nastavak kretanja), na kojoj se provode aktivnosti poput razmještanja postrojbe iz mirnodopskog u operativno područje. Obuka uključuje uspostavu prednje logističke baze s klasama materijala, upoznavanje opreme i osoblja, integraciju razvrstane Logističke pukovnije u operativni sastav snaga ZzP-a i provedbu obuke u zadanom vremenu. "S uređajem za pročišćavanje vode pročišćavamo vodu iz obližnjeg jezera kako bi bila za uporabu," objasnila je pozornica Laura Bošnjak iz Bojne za opću i logističku potporu te naglasila kako je suradnja između pričuvnika i djelatnih vojnih osoba iznimno dobra. Sami pričuvnici nisu imali problema s ranim buđenjima, postrojavanjima, a posao im je zanimljiv, a motivacije i volje ne nedostaje, tvrdi pozornica. "Pričuvnici su bili iz Rijeke, Zagreba i Varaždina. Glavni je cilj da se upoznaju s opremom koju koristi vojska te da se nauče izvršavati

stajemo sve bolji i učinkovitiji u izvršavanju svojih zadaća," ističe Dubravko Kereša operativni časnik S3 pričuvne Logističke pukovnije i podsjeća kako je sve počelo 2019. godine kad je prva ovakva vježba održana. Tijekom pandemije koronavirusa vježbe su provođene smanjenim intenzitetom da bi se ponovno vratile u punoj snazi prošle godine. Programska područja obuke snaga pričuvne Logističke pukovnije obuhvaćaju opći dio obuke, obuku zapovjednika i stožera, specijalističke vojne vještine, zajedničke zadaće, vježbe i izvanobučne sadržaje.

OBUKA U NEKOLIKO FAZA

"Zadovoljni smo s provedbom ove obuke koja se u kontinuitetu provodi od 2019. s pričuvnom Logističkom pukovnjom koja nema svoju djelatnu jezgru jer je kompletno pričuvna komponenta," naglašava brigadir Darko Vuković, načelnik Odjela za operativne poslove i obuku Zapovjedništva za potporu. Inače sve aktivnosti koje se provode u pripremi i provedbi ovakve vježbe provodi Stožer Zapovjedništva za potporu koji priprema dokumente, osmišljava scenarije, priprema obučne dokumente kako bi se pričuvnici mogli na najbolji način uklopiti u samu vježbu. Ove su godine pozvane dvije satnije unutar pričuvne Logističke pukovnije, a to su Satnija za opskrbu i Satnija za usluge. Na vježbi je provedena obuka, od pripreme hrane i pročišćivanja vode preko utovara i pretovara ubojnih sredstava te prihvata i kontrole izdavanja goriva u terenskim uvjetima pa sve do pružanja usluga poput šišanja i krojenja. Pričuvnici su ospozobljeni i za izvršavanje različitih transportnih zadataka poput utovara i pretovara te formiranja konvoja te na kraju provođenja konvoja kroz određeno područje pridržavajući se svih sigurnosnih procedura.

"Obuka je podijeljena u nekoliko faza," ističe brigadir Vuković. Prva je faza pozivanje samo zapovjednog i ključnog osoblja koji su upućeni u sve scenarije vježbe te na koji se način ona treba provesti. Nakon što su pričuvnici opremljeni nužnom opremom uslijedila je druga faza. Ona se sastojala od specijalističke vojne obuke u kojoj se pričuvni sastav učio služiti sa sustavima i opremom koji su sastavni dio dužnosti koju će obavljati. Pričuvnici su imali i obuku temeljnih vojničkih vještina koja podrazumijeva upoznavanje s pješačkim naoružanjem, njegovim održavanjem te pripremama za gađanje i bojno gađanje. U trećoj su fazi svi pričuvnici integrirani u vježbu RSOM 23 u kojoj oni primjenjuju znanja koja su stekli u prethodnoj fazi obuke. Svim fazama pripreme i provedbe obuke rukovodio je časnik za obuku pukovnik Krasnodar Brlečić. Bio je također nositelj svih aktivnosti koje su prethodile samoj vježbi.

Važno je naglasiti kako su pričuvnici u ovoj fazi obuke u cijelosti samostalni u izvršavanju svojih zadaća, a treba istaknuti kako svi oni koji sudjeluju u ovoj vježbi nisu očekivali da će se susresti s najmodernijom opremom i oružjem kojim raspolaže Hrvatska vojska te je samim time njihova motivacija za rad bila još veća.

"Iduće godine nastavlja se s obukom pričuvnog sastava," naglašava brigadir Vuković te dodaje kako se planira pozvati Satnija za opskrbu i Satnija za održavanje i s tim bi bio završen obučni ciklus svih logističkih sposobnosti koje se traže kroz Logističku pukovniju. Potom je u planu u 2025. godini pozvati sve sastavnice koje su od 2019. do 2024. sudjelovale na vježbama te s njima odraditi jednu sveobuhvatnu vježbu kako bi pokazale sve svoje sposobnosti.

zadaće u skladu s propisima i opremom koja im je na raspolaganju," rekao je poručnik Ivica Strnak, zapovjednik Voda za usluge.

"Kad su pričuvnici bili u vojsci, ona nije raspolagala s toliko napredne i specijalizirane opreme i dobro je da svi sudionici vježbe upoznaju s čim sve vojska raspolaže kako bi se naučili koristiti s njom. Ako dođe do nekih izvanrednih situacija, pričuvnici Logističke pukovnije trebaju biti ospozobljeni izvršiti bilo koju zadaću iz područja logističke potpore ostalim pričuvnim snagama Hrvatske vojske," objasnio je pukovnik Andelko Kujundžić, voditelj S4 logistike pričuvne Logističke pukovnije te naglasio kako su svi pričuvnici koji sudjeluju na vježbi iznimno motivirani u obavljanju svih zadaća koje se stave pred njih. "Svake se godine sve više obučavamo i po-

Ministar obrane Mario Banožić kazao je kako je vojno hodočašće u Mariju Bistrigu dokaz naše snažne tradicije i s godinama je postalo dio našeg nacionalnog identiteta. "Pripadnici hrvatske vojske, policije, hrvatski branitelji, vatrogasci i brojni drugi okupljeni u Mariji Bistrici šalju snažnu poruku zajedništva, ali i poruku kako hrvatski narod nikad neće zaboraviti svoje temelje. I današnje vojno hodočašće garantira nam kako će ono uvek imati svoju glavnu namjenu, a to je pobožnost, poniznost i molitva, ali i da ostaje mjesto gdje skupljamo snagu za sve izazove pred kojima se nađemo," poručio je ministar Banožić naglasivši kako je u obnašanju svih dužnosti i poslova, ostati čovjek ona najvažnija i osnovna zadaća.

MARIJA BISTRICA

31. HODOČAŠĆE

U organizaciji Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj u nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici 1. listopada 2023. održano je 31. hodočašće hrvatske vojske, policije i hrvatskih branitelja.

Zapovjednik 31. hodočašća bio je brigadni general Željko Ljubas zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta, a svečano misno slavlje predvodio je vojni ordinarij mons. Jure Bogdan. Uz pripadnike hrvatske vojske, policije i hrvatske branitelje, pripadnike Civilne zaštite i vatrogasce, hodočašću su nazočili ministar obrane Mario Banožić, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, general-bojnik Ivica Olujić, izaslanik Predsjednika RH i savjetnik za obranu, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Žarko Tušek, načelnik Glavnog stožera OSRH admirал Robert Hranj, izaslanstvo BiH koje je predvodio zamjenik ministra obrane Slaven Galić, izaslanstvo Ravnateljstva policije, Civilne zaštite i vatrogasne zajednice, zapovjednici grana OS-a te djelatnici

HRVATSKE VOJSKE, POLICIJE I HRVATSKIH BRANITELJA

"Svi smo ovdje, u svojoj različitosti putujući glasnici dobra i zauzimanja za dobro, ujedinjeni i s istom pripadnosti, hrvatski vojnici, hrvatski policajci, hrvatski branitelji, stradalnici, hrvatski vatrogasci, pripadnici Civilne zaštite, Crvenog križa, hrvatske povijesne postrojbe..."

TEKST

Vesna Pintarić

FOTO

Tomislav Brandt

Ministarstva obrane i pripadnici Oružanih snaga RH.

Okupljeni hodočasnici sudjelovali su u pobožnosti Križnog puta na Bistričkoj kalvariji, a potom i svečanoj procesiji do prostora crkve na otvorenom blaženog Alojzija Stepinca gdje je služeno misno slavlje.

Mons. Jure Bogdan u propovijedi je podsjetio na prvo vojno hodočašće u Mariju Bistricu koje se odvijalo u jeku Domovinskog rata i velikih stradanja te tadašnje riječi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića koji je kazao: "Ovo hodočašće čin je vjere, pobožnosti i nade, molitve za mir. Danas molimo za ranjene, branitelje, sve prognane, sve zarobljene, nestale, za sve žalosne koji oplakuju mrtve i poginule. Vi niste htjeli rat. Hrvatski narod nije želio rat, željeli ste samo svoju slobodu: mir. Ako ne osvajate tuđe, ako ne želite zarobiti druge, nego ste stavljeni u situaciju da branite narod, onda niste odgovorni za rat! Obrana i kad je moralna dužnost, ograničena je dostojanstvom čovjeka. Nikad se ne smije pretvoriti u osvetu i mržnju... Narod koji ne mrzi, koji moli, ne može propasti." Podsjetio je i kako je za prvo vojno hodočašće, čahura granate prigodno izrađena za stalak –

svijećnjak, na koji je postavljena i upaljena zavjetna hodočasnica svjeća te je postavljen u bistričkom svetištu kao znak ponizne vjere i molitve upravljene Isusovoj i našoj Majci.

Od te ratne 1993. godine u kontinuitetu hodočastimo na prvu nedjelju mjeseca listopada Majci Božjoj sa svojim osobnim, obiteljskim, društvenim i drugim potrebama i nakanama, s pouzdanjem i molitvom za mir.

Mons. Bogdan potom se osvrnuo na to kako se Katolička crkva prema dušobrižništvu vojnika i redarstvenika uvijek odnosila s posebnom pozornošću, uz puno razumijevanje i poštovanje prema vojničkoj službi u promicanju mira te kako dušobrižnička skrb katoličkih vjernika vojnika i redarstvenika u hrvatskom narodu s vojnim svećenicima – kapelanicima, izrasta na našim prostorima iz višestoljetne tradicije i prakse.

"Svi smo ovdje, u svojoj različitosti putujući glasnici dobra i zauzimanja za dobro, ujedinjeni i s istom pripadnosti, hrvatski vojnici, hrvatski policajci, hrvatski branitelji, stradalnici, hrvatski vatrogasci, pripadnici Civilne zaštite, Crvenog križa, hrvatske povijesne postrojbe. Svima nam je potrebna zaštita i zagovor Božje službenice," kazao je na kraju mons. Bogdan.

Povodom Dana roda oklopništva koji se obilježava 2. listopada, u Gardijskoj oklopno-mehaniziranoj brigadi provedeno je natjecanje oklopno-mehaniziranih posada na dvije lokacije, u Đakovu i Našicama

Tekst i foto: OJi HKoV

NATJECANJE KOJE

U vojarni "3. gardijske brigade Kune" u Đakovu provedeno je 28. rujna natjecanje oklopno-mehaniziranih posada iz sastava 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume. Posade su se natjecale u svladavanju specijalističkih vojnih zadaća koje su u potpori operativne i borbene uporabe borbenog vozila BVP M80A, a neke od tih zadaća su: priprema za borbeno djelovanje, rastavljanje i sastavljanje osobnog i kupolskog naoružanja, skidanje i stavljanje gusjeničnog članka, izvlačenje ozlijedjenog člana posade iz vozila i njegovo zbrinjavanje, popuna streljivom i gorivom te provjera veze. Konkurenčija je bila velika i vladao je istinski natjecateljski duh među posadama, a na kraju je pobijedila posada 3. oklopno-mehanizirane satnije pod zapovijedanjem skupnica Ane Grabrić.

Uoči obilježavanja Dana 1. oklopno-mehanizirane bojne Sokolovi, u vojarni "132. brigade HV" u Našicama provedeno je 3. listopada natjecanje za najbolju oklopno-mehaniziranu desetinu iz sastava 1.

GOMBR

RAZVIJA ZAJEDNIŠTVO

oklopno-mehanizirane bojne Sokolovi. Sudjelovale su dvije desetine iz svake od četiri manevarske satnije Sokolova. Natjecanje je u organizaciji dočasničkog lanca potpore 1. OMB Sokolovi provedeno kroz sedam radnih točaka: pripremiti oklopno-mehaniziranu desetinu za borbu, svladati poligon za OMP s vozilom BVP M80A, provesti gađanje oklopno-meha-

niziranih desetina u obrani, zbrinuti i evakuirati ranjenike, MEDEVAC i logistička popuna, zamijeniti članak gusjeničnog platna, provesti napad iskrcajnim dijelom oklopno-mehanizirane desetine svladavanjem prepreka. Najbolja desetina bila je 4. oklopno-mehanizirana desetina, 2. oklopno-mehaniziranog voda, 4. oklopno-mehanizirane satnije pod zapovijedanjem desetnika Tihomira Rimca.

Vojna natjecanja poput ovog potiču natjecateljski duh i jačaju zajedništvo unutar postrojbe te stvaraju temelj za uspješno izvršavanje svih zadaća.

PZB

Krajem rujna u vojarni "Peneda" na Brijunima, održano je 4. natjecanje za najspremnijeg pripadnika Počasno-zaštitne bojne

DOPRINOS RAZVOJU ZAJEDNIŠTVA

Tekst: Krunoslav Posavec / Foto: PZB

Najbolje rezultate postigli su poručnica Ana Antolić pripadnica Zaštitne satnije u ženskoj kategoriji te skupnik David Zubčić pripadnik Satnije za potporu u muškoj kategoriji

Na dinamičnoj i iznimno zahtjevnoj stazi duljine 7500 metara natjecatelji su kroz trinaest radnih točaka trebali svladati okomitu prepreku visine pet metara pomoću cargo mreže, snaći se u prostoru, proći minsko sumnjivo područje, pružiti prvu pomoć ranjenoj osobi, baciti bombu, proći kontaminirano područje s preprekama te svladati vodenu prepreku gurajući ispred sebe brodski bokobran koji predstavlja australski splav.

Najbolje rezultate postigli su poručnica Ana Antolić pripadnica Zaštitne satnije u ženskoj kategoriji te skupnik David Zubčić pripadnik Satnije za potporu u muškoj kategoriji. Postignutim rezultatima pripadnici Bojne pokazali su zavidna znanja i vrhunsku fizičku spremnost čime su opravdali status elitne postrojbe Hrvatske vojske. Zapovjednik Počasno-zaštitne bojne brigadir Tihomir Žebec čestitajući natjecateljima na ostvarenim rezultatima istaknuo je doprinos razvoju zajedništva i spremnosti postrojbe za izvršenje svih zahtjevnih zadaća koje se stavljuju pred pripadnike postrojbe.

Planiranje, pripremu i provedbu natjecanja, koje je proteklo u pozitivnom ozračju i uz prikazana impresivna vojna znanja i vještine, proveo je dočasnički lanac potpore uz značajan doprinos pripadnika Posadne satnije na Brijunima.

HARPUN

23

TEKST
Maja Širiščević
FOTO
Obalna straža

HRM

Na vježbi Harpun 23, uz snage HRM-a, sudjelovale su snage Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, Hrvatske kopnene vojske i Obavještajne pukovnije. Potporu je pružalo Zapovjedništvo za potporu i Zapovjedništvo za kibernetički prostor, Ministarstvo unutarnjih poslova (Pomorska policija), Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (brodovi Lučke kapetanije Šibenik) te Dobrovoljno vatrogasno društvo Rogoznica. Pripadnik talijanske Ratne mornarice sudjelovao je u vježbi kao promatrač. Na aktivnostima koje su se odvijale na pomorskom vojnom poligonu "Žirje", vojnom vježbalistu "Zvizdulja" i vojnoj lokaciji "Zečevo", sudjelovalo je gotovo 500 pripadnika HRM-a i drugih sastavnica Hrvatske vojske. Zapovjednik vježbe bio je zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Ivo Raffanelli, a direktor načelnik Stožera zamjenik zapovjednika Hrvatske ratne mornarice komodor Damir Dojkic. Uz poduzimanje svih mjer zaštite snaga, uvježbavane su procedure operativnog razvoja, demonstracija osnovnih taktičkih sposobnosti, topnička gađanja površinskih ciljeva na moru s brodova, topnička gađanja ciljeva u zraku na radiovođenu makeetu zrakoplova (RVMZ), praćenje zračnog cilja, pomorski desant, zaštita snaga u luci, na otvorenom moru i priobalnim vodama, logistička popuna brodova u plovidbi (RAS), traganje i spašavanje (SAR), tegljenje havariranih brodova, provedba elektroničkog ratovanja, prikupljanja i distribucije obavještajnih podataka, operacije pomorskog presretanja, protuminskog pretraživanja ograničenog dijela akvatorija vrlo plitkih voda te signalne vježbe. Prvog dana, nakon uvježbavanja praćenja zračnog cilja, uslijedila su gađanja zračnog cilja (RVMZ) te topničko gađanje površinskog cilja s brodova Flote, nakon čega s brodova Obalne straže RH. Gađalo se iz topova kalibra 20 mm, 23 mm, 30 mm, 40 mm i 57 mm te iz puškostrojnica 12,7 mm. Prema scenariju vježbe, glavne aktivnosti drugog dana bile su vezane uz provedbu desantnih operacija. Tijekom noći desantnim brodovima minopolagačima desantne snage prebazirane su u područje vježbe i u plovidbi prekrcone na jurišni brod. Uz neposrednu topničku potporu, nakon protuminskog pretraživanja i osiguranja desantne prostorije, uslijedio je pomorski desant snaga s MDP-a koje su provodile taktička djelovanja na kopnu. Vježbowne aktivnosti završile su izvlačenjem snaga te vježbama u plovidbi. Scenarij je obuhvatio zadaće Hrvatske ratne mornarice u dodijeljenoj misiji kojima je ključni cilj prikaz i potvrda zahtijevanih sposobnosti. Iz sastava Flote HRM-a sudjelovali su: raketne topovnjače RTOP-12 Kralj Dmitar Zvonimir, RTOP-21 Šibenik i RTOP-42 Dubrovnik, desantni brodovi minopolagači DBM-81 Cetina i DBM-82 Krka, desantni

Snage Hrvatske ratne mornarice provele su 3. i 4. listopada 2023. u području srednjeg Jadrana međunarodnu vojnu vježbu Harpun 23 (Livex), s ciljem uvježbavanja procedura planiranja i provedbe pomorskih operacija te težištem na združenom djelovanju u pomorskoj desantnoj operaciji. Vježbowne aktivnosti provodile su se 48 sati, u neprekidnom trajanju

jurišni brod DJB-104, motorna roniteljska barkasa MRB 83, četiri gumene brodice, dvije raketne bitnice, pripadnici Satnije mornaričko-desantnog pješaštva i Voda protuminskog ronitelja. Zapovjednik snaga prve taktičke skupine bio je kapetan bojnog broda Antun Flegar zamjenik zapovjednika Flote HRM-a, a druge taktičke skupine zamjenik zapovjednika Obalne straže RH kapetan bojnog broda Zoran Medvidović. Iz sastava Obalne straže RH u vježbi su sudjelovali ophodni brodovi OB ŠB-72 Andrija Mohorovičić, OOB-31 Omiš, OB-02 Šolta i OB-03 Cavtat, četiri gumene brodice te zrakoplov Pilatus PC-9.

32. OBLJETNICA GS OSRH

SVE JAČI, SPOSOBNIJI I ORGANIZIRANIJI

TEKST

Marija Jandriš Sačer

FOTO

Josip Kopi

"Kroz 32 godine nošenja s različitim izazovima i društvenim promjenama – u svakoj epohi Glavni stožer postajao je sve jači, sposobniji i organiziraniji, sposoban za nošenje sa svim izazovima koje je određeno vrijeme podrazumijevalo i nametalo", istaknuo je u prigodnom obraćanju izaslanik predsjednika Vlade ministar obrane Mario Banožić

Izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske ministar obrane Mario Banožić bio je na svečanoj akademiji u povodu obilježavanja 32. obljetnice ustrojavanja Glavnog stožera Oružanih snaga, koja je održana 29. rujna u Ministarstvu obrane.

Tom prilikom ministar je čestitao pripadnicama i pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske 32 godine postojanja Glavnog stožera te im zahvalio na predanom i časnom služenju domovini.

Prisjetio se pritom pripadnika Hrvatske vojske koji su se nalazili na čelu Glavnog stožera i koji su svoju izvrsnost i profesionalizam dokazali za vrijeme Domovinskog rata. Podsjetio je kako je kroz 32 godine nošenja s različitim izazovima i društvenim promjenama – u svakoj epohi Glavni stožer postajao sve jači, sposobniji i organiziraniji, sposoban za nošenje sa svim izazovima koje je određeno vrijeme podrazumijevalo i nametalo.

“Upravo je s rastom Glavnog stožera paralelno rasla i jačala Hrvatska vojska, koja danas s ponosom nosi epitete moderne i moćne oružane sile”, rekao je ministar Banožić te istaknuo kako moderne oružane snage ne gradimo kao prijetnju nekome, nego za obranu i sigurnost koja je narušena novonastalim ugrozama i to upravo na europskom tlu: ondje gdje se donedavno tvrdilo kako se više nikada ne može dogoditi oružani sukob. Naglasio je kako očuvati mir i sigurnost može jedino kvalitetno obučena i moderna vojska, zbog čega je Vlada Republike Hrvatske zauzela jasno stanovište kako će nastaviti izgrađivati sposobnosti potrebne za stvaranje moćne kopnene vojske, modernog zrakoplovstva i snažne ratne mornarice.

Podsjetio je kako rezultata ne može biti bez zadovoljnih i motiviranih vojnika, stoga se nastavlja poboljšavanje uvjeta života i rada pripadnika Hrvatske vojske, te opremanje i modernizacija.

U kontekstu opremanja Hrvatske vojske, ministar Banožić istaknuo je: “Cijeli je niz projekata modernizacije i opremanja Hrvatske vojske koje ćemo realizirati. Vlada Republike Hrvatske osigurala je proračunska izdvajanja za Hrvatsku vojsku u 2024. godini koja će biti veća za 62,5 milijuna eura u odnosu na finansijski plan za 2023. godinu.”

Osvrnuo se pritom na aktualne projekte: uvođenje višenamjenskog borbenog aviona Rafale u operativnu uporabu, nabavu dodatnih helikoptera Black Hawk, početak opremanja Hrvatske kopnene vojske borbenim vozilima pješaštva Bradley, nabavu protuoklopnih vođenih raketnih sustava Spike koji su integrirani na borbena oklopna vozila Patria, nabavu protuoklopног raketnog sustava RGW 90 MATADOR, nabavu 30 vozila Patria, nabavu RIB brodica, modernizaciju radarskog sustava FPS 117 i nadogradnju borbenog komunikacijskog sustava HRZ-a. Naglasio je kako je ulaganje u Hrvatsku vojsku izravno ulaganje u sve sastavnice sustava domovinske sigurnosti.

Ministar je na kraju najavio službenu ceremoniju primopredaje prvog višenamjenskog borbenog aviona Rafale 2. listopada u Francuskoj.

“Ovo moćno sredstvo početkom iduće godine bit će u rukama Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, čime Hrvatska dobiva najjače i najmoćnije ratno zrakoplovstvo u ovom dijelu Europe”, poručio je.

Načelnik Glavnog stožera OSRH admiral Robert Hranj zahvalio je svima koji pridonose napretku i modernizaciji Hrvatske vojske. Istaknuo je pritom važnu ulogu Glavnog stožera za Hrvatsku vojsku. Podsjetio je također na sigurnosne izazove s kojima se danas susrećemo i naglasio kako sve to zahtijeva izgradnju još snažnije vojske.

Na svečanosti su pripadnicima Glavnog stožera Oružanih snaga RH i pristožernih postrojbi uručena odlikovanja, pohvale i nagrade.

Uime svih odlikovanih, pohvaljenih i nagrađenih zahvalio je brigadir Mate Gudelj. Istaknuo je kako spomenuta priznanja dodatno motiviraju te čine ponosnim svakog pripadnika OSRH: “Hvala i svim našim kolegama na nesobičnoj potpori i suradnji. Veseli nas činjenica da se naše zalaganje prepoznaće.”

Uz pripadnice i pripadnike Glavnog stožera OSRH, pristožernih postrojbi i ostalih dijelova Hrvatske vojske, na svečanosti je bio i predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović. Tom prilikom Predsjednik je čestitao obljetnicu ustrojavanja Glavnog stožera Oružanih snaga RH.

Na svečanosti je bio i izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora saborski zastupnik Stipan Šašlin te drugi visoki vojni i civilni dužnosnici. Svojim je nastupom svečanost uveličao Orkestar Oružanih snaga RH.

BEZ INŽENJERIJE NEMA

"Biti pripadnik inženjerijskih postrojbi posebna je čast, a naš doprinos treba biti svima nama na ponos i mladima za poticaj u budućem radu", rekao je zapovjednik Inženjerijske pukovnije

U vojarni "110. brigade Hrvatske vojske" u Karlovcu održana je 3. listopada svečanost u povodu obilježavanja Dana roda inženjerije, Dana Inženjerijske pukovnije Hrvatske kopnene vojske, Dana Vojne kapelaniće "Sveti anđeli čuvari" i 30. obljetnice ustrojavanja 33. inženjerijske brigade HV-a. Tom su prigodom istaknutim pojedincima roda inženjerije uručene poticajne mjere i priznanja za postignute rezultate i za prva mjesta na sportskim natjecanjima održanim u povodu Dana roda inženjerije. Na svečanosti je bio ravnatelj Vojne sigurnosno-obavještajne agencije brigadni general Ivan Turkalj, načelnik

TEKST

Janja Marijanović
Šaravljana

FOTO

Tomislav Brandt

Stožera i zamjenik zapovjednika HKV-a general-bojnik Tihomir Kundid, vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj mons. Jure Bogdan, zamjenik zapovjednika Zapovjedništva specijalnih snaga bojnik Tihomir Drenjančević, zapovjednik Bojne za opću logističku potporu i izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za potporu brigadir Bruno Špoljar, načelnici službi i odjela HKV-a, predstavnici vlasti Grada Karlovca i drugi. Zapovjednik Inženjerijske pukovnije pukovnik Miroslav Car podsjetio je na neizbrisiv trag koji je inženjerija kao rod borbene potpore ostavila u Domovinskom ratu. "Nakon Domovinskog rata inženjerijske postrojbe provodile su i provode zadaće razminiranja vojnih lokacija, inženjerijsko-infrastrukturne radove na vojnim lokacijama te sudjelovale u pomoći civilnim institucijama u obnovi i razvoju na kopnu i otocima. Biti pripadnik inženjerijskih postrojbi posebna je čast, a naš doprinos treba biti svima nama na ponos i mladima za poticaj u budućem radu", rekao je.

General Kundid rekao je kako obilježavanjem obljetnica postrojbi čuvamo sjećanja prije svega na početak ustrojavanja Hrvatske vojske, ali i na početak stvaranja roda inženjerije. "Povijest je ishodište identiteta koji nas određuje, ali nam trasira put i u budućnosti. Biti suveren u provedbi zadaća koje proizlaze iz misije postrojbe danas je postao imperativ, a da bismo to dosegnuli, nužna nam je apsolutna posvećenost obučnom procesu", zaključio je te napomenuo kako

VOJSKE

Spomen-mjesto i postavljanje spomen-ploče za sve hrvatske branitelje inženjerce Hrvatske vojske rad je pripadnika Inženjerijske pukovnije uz potporu Vojnog ordinarijata Republike Hrvatske. Nakana je izgradnje tih spomen-obilježja da se na simboličan način oda počast i otme zaboravu nemjerljiv doprinos inženjeraca, koji su u najtežim danima Domovinskog rata gradili mostove, putove, razminirali i sudjelovali u brojnim operacijama spašavanja života građana Republike Hrvatske i oslobođanja Lijepa Naše.

su znanje i iskustvo snaga, ali i ključ uspjeha.

Nakon središnje svečanosti, kod spomen-zida ispred kapeliće otkrivena je i blagoslovljena spomen-ploča za sve poginule i preminule hrvatske branitelje inženjerce Hrvatske vojske. U povodu Dana Vojne kapelanie "Sveti anđeli čuvaci", zaštitnika inženjeraca, služena je koncelebrirana sveta misa koju je predvodio vojni ordinarij mons. Jure Bogdan. U sklopu Dana roda inženjerije postavljena je i izložba *Sjećanje na Domovinski rat*, koju je priredio umirovljeni brigadir Dubravko Halovanić.

VELIKA ULOGA U DOMOVINSKOM RATU

Inženjerijske postrojbe Hrvatske vojske dale su velik doprinos u potpori pokretljivosti, protupokretljivosti i preživljavanja s naglaskom na razminiranju, izgradnjom i popravcima cestovnih komunikacija, postavljanju mostova, uspostavi mesta prijelaza vodenih zapreka, utvrđivanju i drugim aktivnostima u potpori operacijama tijekom Domovinskog rata s naglaskom na VRO Bljesak i Oluja na cijelom području Republike Hrvatske.

Danas inženjeriju HKoV-a i OSRH čini Inženjerijska pukovnija, koja je ustrojena spajanjem 33. inženjerijske brigade, 38. inženjerijske brigade, Riječnog zdruga i 41. inženjerijske bojne, a u sklopu gardijskih brigada ustrojene su inženjerijske bojne. Inženjerijske postrojbe HKoV-a i dalje aktivno sudjeluju na vojnim vježbama i vojnim aktivnostima u zemlji i inozemstvu, u pomoći civilnim institucijama posebno u slučajevima prirodnih katastrofa, revitalizaciji objekata i vježbališta, izradi vojnih publikacija, implementaciji preuzetih obveza iz NATO-ovih Ciljeva sposobnosti, te razvoju roda i osposobljavanju vojnika, dočasnika i časnika u rodu inženjerije.

VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"

PREMA MEĐUNARODNOJ REPUTACIJI

Središte za razvoj vođa "Marko Babić" uvelo je u obuku 9. redovitog naraštaja i neke novitete, a najveći je da kao polaznici prvi put sudjeluju i pripadnici Slovenske vojske

TEKST
Domagoj Vlahović
FOTO
Tomislav Brandt

VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"

Jedna je nova zanimljivost: tijelo starog, otpisanog višenamjenskog helikoptera Mi-8. I ono služi za obuku vezanu uz različite situacije koje se tiču ukrcaja i iskrcaja u helikopter kao transportno sredstvo za pješaštvo

Središte za razvoj vođa "Marko Babić" nedavno je obilježilo četvrtu obljetnicu utemeljenja. Naraštaji se smjenjuju, obučni ciklusi idu svojim tijekom. U čestim obilascima vojarni i poligona OSRH nailazimo na sve više hrvatskih vojnikinja i vojnika koji su uspješno prošli obuku. Većinom su zadovoljni i ističu da je riječ o zanimljivom dijelu njihove karijere. Lako planeri i instruktori u obuku kontinuirano ubacuju nove elemente, bilo bi lako pomisliti da kod devetog redovitog naraštaja, koji smo posjetili početkom listopada, nema ničega posebno novog. No, to nije istina. Naime, s njim je obuka za razvoj vođa dobila međunarodni karakter. Među 47 preostalih polaznika dvojica su pripadnici Slovenske vojske, časnik i dočasnik. "U ovom trenutku obuka traje gotovo mjesec dana. Počeli smo 11. rujna, s tim da su naše završne pripreme počele nekoliko dana prije", objašnjava nam prvi dočasnik Središta časnički namjesnik Mato Bjelovarac. Stojimo u postrojenjima Središta u vojarni "Josip Jović" na Udabinu, kao i uvijek besprijeckorno urednim.

NAJBOLJE TAKTIČKE ODLUKE

Polaznike – u binomima, timovima ili desetinama, primjećujemo na više lokacija. Program obuke i vježbi iznimno je raznolik i intenzivan, pa se rijetko kad može primijetiti da itko ima slobodne trenutke. Rigorozni kriteriji ne popuštaju i desetak ih je već odustalo. I još jednom, Hrvatski vojnik mogao je nazočiti nekim dijelovima obuke. Prvo smo gledali "izvlačenje kroz tunel", s tim da je tunel bio makadamski put koji od baze Središta vodi prema višenamjenskom tornju. Dakle, jedan od vodova (dva su: "Žuti mravi" i "Pustinjski štakori") kretao se makadamom naizmjenično u dvjema paralelnim kolonama. Odjednom, s ceste okružene šumom odjeknuli su pučnjevi. Zasjeda! S obzirom na izloženost i nepovoljan položaj, najbolje taktičke odluke na razini male postrojbe bile su pravilna reakcija i izvlačenje. Bačene su dimne bombe i jedan po jedan vojnik se, uz odgovor na vatru kojim je štitio kolege i uzvik "Preuzimam!", trčećim korakom izvlačio s čela kolone prema sigurnosti. Naravno, to su scenariji koji se uvježbavaju i na redovitoj obuci u postrojbama, no ključno je donijeti pravilnu odluku. Narednik Marko Kosec iz

Satnije za zaštitu VIP Pukovnije Vojne policije iskusan je polaznik, no namjerava iskoristiti obuku u Središtu kako bi još više napredovao. "Iz moje perspektive, može biti i teže. No, ono čemu me iskustvo naučilo jest da se u reakcijama ne treba oslanjati na osjećaje, nego uvijek treba razmišljati. Što se tiče instruktora, najzanimljivije je što su neki od njih prošli glasovitu obuku u Šepurinama i to se jasno vidi. Primjetno su stroži, ali to nije zato što nas ne vole, nego zato što nas žele naučiti što više. Ali, tu su i mlađi, koji će preuzeti. U svakom slučaju, ono što ću odavde ponijeti u postrojbu svijest je o tome koliko je u zadaćama bitno planirati svaki detalj kako bi se nepredviđeni događaji sveli na minimum", objašnjava narednik.

PORUKA SVIM DOČASNICIMA

Sljedeća točka bio je situacijski poligon. Polaznici su ondje trebali prelaziti različite fizičke prepreke, no pod točno određenim uvjetima. I opet, polaznik u ulozi vođe mora donijeti najbolju odluku, no u nju uključiti i kvalitetne sugestije kolega iz tima ili desetine. "Tu je najvažnije kreativno razmišljanje, ali i njegova konkretna realizacija", objašnjavaju nam instruktori. Uz poligon, jedna je nova zanimljivost: tijelo starog, otpisanog višenamjenskog helikoptera Mi-8. I ono služi za obuku vezanu uz različite situacije koje se tiču ukrcanja i iskrcaja u helikopter kao transportno sredstvo za pješaštvo. I u ovom slučaju, ključne su reakcije u stresnoj situaciji. Stoga instruktori opet simuliraju napad vatrenim oružjem iz zasjede i za tili čas nazočimo novom obučnom scenariju. I ponavljaju

**Polaznici iz
Slovenije isticali
su se svojom
multicam šarom
na odorama,
no i priličnom
vještinom.
Obojica
su, naime,
pripadnici
132. gorske
pukovnije**

nam: fokus je na vođi (tj. zapovjedniku) i njegovoj odluci. Međutim, to je i prilika da svi ostali uvježbavaju svoje postupke, vještine i podižu psihofizičku spremnost. Što se tiče potonjeg, polaznici redovito iz vojarne "Josip Jović" izlaze s povećanom razinom spremnosti, a instruktori je najviše vole provjeriti preko zgibova. Da ne zaboravimo, reakcija instruktora na "krive poteze" polaznika gotovo je uvijek zapovijed da treba raditi skle-kove ili neku drugu vježbu. I to vrijedi za sve, pa i za najiskusnijeg polaznika narednika Stjepana Petrovića (44) iz bojne Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HKoV-a. "Izazovno je nositi se s mladima, no zasad u tome uspijevam i nadam se da će tako i ostati", skromno kaže dočasnik. Na Udbini je obnovio mnoga znanja, ali tvrdi i da je naučio puno novoga. Veseli ga što obuka sadrži velik broj gađanja, uostalom, razgovarali smo baš nakon što je završio jednu seriju situacijskog gađanja iz pištolja. Poruka svim dočasnicima koji bi oklijevali u vezi s dolaskom na obuku u Središte jest da prihvate izazov.

VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"

Prvo smo gledali
"izvlačenje kroz tunel",
s tim da je tunel bio
makadamski put koji
od baze Središta vodi
prema višenamjenskom
tornju

"Biti ovdje i na kraju nakon duge hodnje doći na Kninsku tvrđavu svakoga mora ispuniti srećom i ponosom", zaključuje narednik Petrović, koji vjeruje da će dio naučenog sigurno moći koristiti u postrojbici. Posjet Središtu za razvoj vođa "Marko Babić" ne može proći bez obilaska višenamjenskog tornja. Ta "zgrada – poligon" uvijek djeli impresivno, a i izazovno za polaznike – instruktori ih ondje često stavljuju na velika iskušenja. Ovaj put gledali smo spuštanje s pomoću užeta. Instruktori su se pobrinuli za maksimalnu sigurnost, ali većini polaznika bio je to prvi put da se susreću s tom vježbom, tako da je bilo i nesigurnosti. Međutim, do kraja obuke svi će morati svladati i tu visinsku prepreku.

"KAD BI BILO LAKO, NE BI BILA PRAVA OBUKA"

Polaznici iz Slovenije isticali su se svojom *multicam* šarom na odorama, no i priličnom vještinom. Obojica su, naime, pripadnici 132. gorske pukovnije: samo ime govori da su im visine često radno mjesto, a konopi čest alat. Pukovnija djeluje u sastavu 1. brigade i, kako je opisuju službeni slovenski izvori, namijenjena je za borbenja djelovanja u srednjogorskem i gorskom području te na teško prolaznim terenima u svim vremenskim uvjetima. Poručnik Nik Pem jako dobro govori hrvatski.

Ljetuje na hrvatskoj obali Jadrana, a svakako ga je imao priliku usavršiti na Udbini. U svojoj postrojbi zapovjednik je voda i sigurno je da mu obuka za razvoj vođa odgovara već i zbog toga. Prije no što su krenuli u Hrvatsku, kolega iz postrojbe i on dobili su odgovarajuće pisane materijale sa svim potrebnim informacijama za pripremu. "Sretni smo što ovdje možemo predstavljati Sloveniju te profesionalnim odnosom prema kolegama polaznicima i instruktorima vratiti sve što oni daju nama", kaže poručnik. Samom obukom i njezinom organizacijom vrlo je zadovoljan, kao i uvjetima života i rada u vojarnti "Josip Jović". "Ponekad bude teško, no kad bi sve bilo lako, to ne bi bila prava obuka. Vojnika upoznaješ tek kad je pod pritiskom, tada znaš što od njega možeš očekivati", kaže časnik iz susjedne zemlje i dodaje da dvije vojske u biti rade slično i da su razlike sad već minimalne. "Ovdje smo dio ekipe, kao i svi drugi, a svi nam pomažu kad treba, primjerice kad treba prevesti neku riječ. Kako vi Hrvati kažete, svi smo kao braća", kaže poručnik Pem.

Kako se primiče još jedna hodnja prema Kninu i završetak izobrazbe 9. naraštaja, Središte je pokazalo da je prepoznato i kod saveznica, te da se može uspješno nositi i s obukom pripadnika stranih vojski. Možda bi to mogla postati i uobičajena praksa, ali preduvjet je stalni razvoj, stalna osvježenja, stjecanje

novih iskustava, razvoj novih metoda obuke. "Noviteti često dolaze s mladim instruktorima koje uključujemo u postrojbu. Vrlo je bitno što su oni završili našu obuku i poznaju je iz kuta polaznika. Iskustva nisu stekli u Domovinskom ratu kao neki od starijih, ali iznimno su odgovorni. Ključno je što su motivirani da prenesu stečena znanja", objašnjava nam časnički namjesnik Bjelovarac, koji je vrlo aktivan u instruktorskom dijelu. Isto tako, bitno je da im Središte daje potporu u njihovoj nadogradnji, i to tako da ih šalje na što veći broj hrvatskih i međunarodnih obuka, izobrazbi i tečajeva. "Kad se vrate, instruktori koji su bili na obuci obučavatelja sastavljaju pisano izvješće. No, isto tako, dolaze u Zapovjedništvo i opisuju dijelove izobrazbe, s naglaskom na one koje mi ovdje ne primjenjujemo. Onda im dajemo nekoliko dana za pripremu kako bi pokazali te novitete u praksi. Zapravo, uvjek smo sretni kad neke detalje možemo iskoristiti za ovdašnju obuku", završava dočasnik.

**Posjet Središtu
za razvoj vođa
"Marko Babić"
ne može proći
bez obilaska
višenamjenskog
tornja**

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Najnoviji proizvod karlovačkog HS Produkt-a u osnovi je višenamjenska modularna platforma koja nudi puno više od onoga što se vidi na prvi pogled

TEKST I FOTO Dubravko Gvozdanović

ECHELON

UNIVERZALNI HRVATSKI SLUŽBENI PIŠTOLJ

HS Produkt na međunarodnom tržištu već dulje slovi kao jedan od najpoznatijih i najkvalitetnijih proizvođača vatrenog oružja. Proboj u svijet prije svega duguje prepoznatljivim linijama svojih službenih pištolja, bolje rečeno vojno-policijskih modela. Posebice se to odnosi na pištolje serija HS i SF, u SAD-u poznatijih pod oznakama XD i XDM. Oni su u osnovi i zamisljeni kao temeljni modeli koji će zadovoljiti rigorozne vojno-policijske zahtjeve i testove. Načelno govoreći, pod službenim pištoljima podrazumijevamo one s cijevi duljine 4,5 – 5 inča (114 – 127 mm), manje-više, i visine preko pet inča (127 mm). Namijenjeni su prije svega uniformiranom otvorenom nošenju u vanjskoj futroli. Kapacitet spremnika, ovisno o kalibru, kreće se od 13 do 20 metaka. Na civilnom tržištu takvi se pištolji prodaju kao samoobrambeni ili natjecateljski.

HS PRODUKT ECHELON

Kalibr	9 mm Para (9 x 19)
Duljina cijevi	114 mm (4,5 inča), 134 mm (5,28 inča) narezana
Ukupna duljina	203 mm i 223 mm
Masa	677 i 694 grama
Kapacitet spremnika	17 metaka standardni, 20 metaka produljeni
Sigurnost/kočnice	a) kočnica na okidaču b) dupli zapinjač / kvačnjak c) pasivna blokada udarne igle d) opcija ugradnje ručne kočnice

Echelon je zaštićen s čak
13 patenata: deset za
konstrukciju i tri za dizajn

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Ciljnička slika standardne inačice Echelona uključuje stražnji ciljnik karakterističnog bijelog obruba u obliku slova U i prednji ciljnik s tricijevim umetkom u sklopu žutozelenkastog kruga

Zbog velikih dimenzija nisu posebno pogodni za prikriveno nošenje. Pištolje te kategorije najugodniji su za pucanje i na njima je kontrola trzaja najlakša.

LOGIČAN SMJER PROMJENA

Prvi službeni pištolj kojim se HS Produkt uspio probiti na međunarodno tržište bio je HS2000, koji je ubrzo preimenovan u HS-9 zbog povećane ponude različitih kalibara istog modela te njihove lakše prepoznatljivosti. Među ostalim modelima polimernih pištolja na tadašnjem tržištu, modeli HS linije ubrzo postaju prepoznatljivi po karakterističnoj kočnici na hrptu rukohvata (*grip safety*). To je rješenje kočnice tipično za starije konstrukcije američkog pištolja tipa Colt 1911 i smatralo se napuštenim, stoga ga tada nije imao niti jedan suvremeniji pištolj. HS Produktu višestruko se isplatio kockarski pristup: *retro* i provjerena rješenja u kombinaciji sa suvremenim polimernim materijalima na konstrukciji pištolja s udaračem. Za razliku od pesimističnih predviđanja većine stručnjaka, pištolj HS-9 i njegove izvedenice ubrzo postaju pravi hit na američkom tržištu. Slijedilo je predstavljanje nove linije službenih pištolja XDM (kasnije za tržišta izvan SAD-a preimenovana u liniju SF). Novi pištolj nije bio samo *ispeglani* stariji

model već nova konstrukcija znatno poboljšana u svim ključnim elementima. Savršeno se uklopila u tadašnje standarde vojno-policijskog oružja. Tim je modelom HS napravio oružje koje mu je omogućilo ulazak i u segment specijalnih postrojbi, kojima HS-9 zbog manjih dimenzija nije odgovarao. Uz povećan kapacitet spremnika i ergonomiju te određene konstrukcijske razlike u mehanizmu za okidanje, XDM ipak je zadržao sve prepoznatljive elemente pištolja HS-9, uključujući i karakterističnu kočnicu na hrptu rukohvata. Valja napomenuti kako je XDM (SF) u različitim kalibrima izabran kao službeni pištolj mnogih svjetskih specijalnih postrojbi, uključujući i naš ATJ Lučko. Također, SF19 ušao je u izbor za novi pištolj francuske vojske u finale s jednakim brojem bodova kao i pobjednički Glock, da bi ga prošle godine u izvedbi u kalibru .40 S&W nadmašio u izboru za službeni pištolj policije São Paula, savezne države u jugoistočnom Brazilu.

Pogled na prednji dio Echelona s ustima cijevi prikazuje standardne Picatinny šine za montažu dodatne opreme. Jasno se vide dvostrane operativne poluge pištolja te vanjski izvlakač, što je pozitivan odmak od tradicionalnog skrivenog izvlakača HS i SF (XD i XDM) serija HS pištolja

Ipak, industriju oružja zahvatio je lođičan smjer promjena i od proizvoda se počela tražiti univerzalnost. Kupci žele da proizvod bude višenamjenski, a istodobno jednostavan, dugog vijeka trajanja i cjenovno prihvatljiv. Za HS Produkt to je značilo da mora početi radikalno drukčije dizajnirati modele službenih pištolja. Uz pomnu analizu tržišta, rješenje je pronađeno u modularnoj platformi bez prepoznatljivog *grip safetyja*. Dakle, novi je pištolj morao napustiti provjerenu i dokazanu konstrukciju u korist kompletne nove platforme. Nakon više od tri godine razvoja, HS Produkt ove je godine ponosno predstavio Echelon, pištolj koji je konstrukcijski potpuno drukčiji od bilo kojeg službenog pištolja iz prijašnje ponude. Možemo reći da je ne samo vrhunac primijenjene tehnologije i obrade suvremenih materijala već i vrh umijeća izrade oružja. Dugogodišnje iskustvo tvrtke iz Karlovca u dizajniranju pištolja vidljivo je iz činjenice da je konstrukcija Echelona zaštićena s čak 13 patenata: deset za konstrukciju i tri za dizajn.

SRCE PIŠTOLJA

Osnovna je razlika između Echelona i prijašnjih HS-ovih modela u odvojivoj šasiji pištolja. Trend modularnog službenog pištolja s odvojivom šasi-

U ponudi Echelona trenutačno su tri veličine kućišta: S, M i L. Očekuje se i nekoliko dodatnih veličina, uključujući i kompakt inačice

Pravilno sastavljen dno produljenog spremnika kapaciteta 20 metaka kalibra 9 mm Para. Pravilno postavljena peta metalne pločice baze spremnika prislanja se na vanjsku stražnju stranu spremnika. Svi zabilježeni problemi posljedica su nestručnog sklapanja spremnika

NOVI PIŠTOLJ – NOVI SPREMNICI

Echelon dolazi u ponudi s dva spremnika, i to jednim kapaciteta 17 metaka kalibra 9 mm Para (9 x 19) u standarnoj izvedbi, i drugim kapaciteta 20 metaka u produljenoj inačici. Valja napomenuti kako spremnici Echelona nisu primjenjivi na prijašnjim službenim pištoljima HS-9 i SF19 i obratno, zbog kompletne drukčije ergonomije rukohvata i visine kvačenja. I dalje su izrađeni od nehrdajućeg čelika, no tijelo spremnika nije više srebrno, već crno. To također spada u suvremene standarde službenih pištolja. Nedugo nakon američke promocije Echelona, na društvenim se mrežama moglo pronaći desetak videouradaka u kojima se kupci žale na lošu kvalitetu i nepouzdanost produljenih spremnika koji su navodno imali tendenciju raspadanja tijekom pucanja. Prema tvrdnjama pojedinaca, radilo se o lošoj konstrukciji baze produljenog spremnika te velikom propustu proizvoda. No, što je ustvari istina?

Autor ovih redaka naučio je saslušati, vidjeti i prihvatići privore ako su opravdani, a sve kako bi se došlo do relevantnih podataka.

Ipak, i u tim se slučajevima, kao i obično, radilo se o nemaru samih korisnika, koji po dobrom starom običaju prebacuju krivnju sa sebe na proizvodača.

Dakle, produljeni spremnik dolazi s metalnom pločicom koja se umeće u polimernu bazu dna spremnika. Kako ljudska radoznalost ne poznaje granice, nestručne osobe često proučavaju konstrukcije, odnosno rastavljaju pištolje. I to bi bilo to. Pojedinci prvo rastave spremnike i onda ih pogrešno sastave. Spremnik se, naravno, raspadne tijekom pucanja ili pada na tlo. Bitno je da prilikom ponovnog sastavljanja spremnika, kao uostalom i svih ostalih dijelova, moramo slijediti upute proizvodača. Kod Echelonova produljenog spremnika *peta* metalne pločice MORA biti postavljena s vanjske stijenke tijela spremnika. Postavi li se s unutarnje, polimernu bazu spremnika više nema što učvrstiti i ona se zbog stresa otpušta te dolazi do kompletног raspadanja spremnika na osnovne dijelove. I u tim je slučajevima odgovornost apsolutno neutemeljeno prebačena na proizvodača. Ipak, prema zadnjim informacijama, u HS-u su već pronašli rješenje kojim će se potpuno izbjegći mogućnost pogrešnog sklapanja spremnika te se ono uskoro očekuje na tržištu.

Na našem testiranju i ispucanju oko 5000 metaka oba su spremnika radila savršeno pouzdano i to u za njih ne baš povoljnim uvjetima: bacali smo ih na različite podlove uključujući beton i kamenje.

STRELJAČKO NAORUŽANJE

jom započeo je SIG Sauer s modelom P320. Unatoč početnim problemima, smjer se pokazao opravdanim. Pod oznakama M17 i M18, P320 postao je službeni pištolj američke vojske. To je potvrdilo valjanost konstrukcije i najavilo u kojem će pravcu ići daljnji razvoj službenih pištolja.

Srce i najveća prednost modularne platforme pištolja Echelon sustav je središnje/centralne operativne grupe COG (Central Operating Group). Dakle, šasija je ustvari središnji metalni sklop s mehanizmom za okidanje i ugraviranim serijskim brojem pištolja. Ključna je značajka tog sustava vrlo jednostavno odvajanje cijelog sklopa od kućišta pištolja bez potrebe za stručnom pomoći puškara. Korisniku je tako omogućeno da, prema veličini šake, izabere ono kućište koje mu po dimenzijama ergonomski najbolje odgovara. Usto, pištolj pune veličine u trenu se može preinaciti u kompaktni pištolj za skriveno nošenje. Konstrukcija je ujedno jednostavnija za proizvodnju i lakše se održava od dosadašnjih. Kod Echeloneve šasije svi su dijelovi izrađeni strojno, od nehrđajućeg čelika i primjenom MIM

Pogled na stražnja leđa rukohvata prikazuje patentu vrijedan sustav učvršćivanja zamjenjivih leđa alatom za potpuno rastavljanje COG modula. Zamjenjiva leđa standardno dolaze u tri različite veličine

tehnologije. Usapoređujući HS-ovu šasiju COG sa sličnom na pištolju P320, kao jedinom ravnopravnom konkurentu Echelonu, slobodno možemo utvrditi da je COG jednostavnijeg dizajna i napredniji u smislu pasivne sigurnosti. Naime, SIG je imao vrlo neugodnih iskustava s incidentnim opaljenjima P320, dok je kod Echelona opaljenje zbog zakazivanja mehanizma za okidanje praktički nemoguće. Općenito, sve HS-ove pištolje krasiti vrhunska pasivna sigurnost, pa tako i Echelon, kod kojeg su mnoga rješenja ugrađena u šasiju u konačnici i patentirana. Najvažnije patentirano rješenje u sklopu COG-a jest sustav s dva zapinjača (*sear*), odnosno kvačnjaka prema tvorničkoj terminologiji. On je temeljni faktor sigurnosti mehanizma za okidanje. Takvo rješenje sprečava opaljenje zbog vanjskog stresa oružja, recimo pada na tlo. Dupli zapinjač (dijeli se na primarni i sekundarni) povećava sigurnost s naglaskom na težište mase, koja je u samom središtu odnosno okretištu osovine, pa kut pada pištolja ne ovisi o inercijskim silama. Primjerice, zakaže li primarni zapinjač, sekundarni služi kao osigurač i na sebe preuzima sigurnosnu funkciju. Taj je sustav također svojevrsna nadoknada za uklanjanje *grip safetyja*, koji je ustvari bio treći sigurnosni mehanizam / kočnica na ranijim modelima.

I TO NIJE SVE...!

Drugi patentirani sustav koji služi povećanju pasivne sigurnosti sastoji se od tzv. blokatora. Povezan je s polugom za rastavljanje i sprečava rastavljanje pištolja sa spremnikom u rukohvatu. Ujedno blokira i umetanje spremnika u rukohvat u trenutku kad se poluga za rastavljanje nalazi u donjem položaju. Spremnik se uvjek nalazi na takvoj *visini* u rukohvatu da je nemoguće *pokupiti* metak dođe li do otpuštanja navlake. Time se sprečava *eventualno* ubacivanje metka u cijev i skidanje navlake s punom cijevi s kućišta pištolja (op. a. prilikom rastavljanja pištolja navlaka mora biti u stražnjem položaju kako bi se spustila poluga za rastavljanje). To je rješenje namijenjeno prije svega sprečavanju incidenta prilikom neodgovornog i nestručnog rukovanja pištoljem. Treći patentirani sustav u sklopu COG-a jest držanje šasije u sklopu kućišta pištolja s pomoći bloka za odbravljinjanje, koji je u ovom slučaju izveden u vidu osovine (u tvorničkoj terminologiji razvodnik). To se rješenje odnosi samo na držanje šasije unutar kućišta, dok su šasija, kućište i navlaka s cijevi s pomoći poluge za rastavljanje pištolja zajedno pričvršćeni *na okup*. I to nije sve od noviteta. Postoji još jedan, povezan s osnovnom namjerom prilikom dizajniranja Echelona: kroz modularnost konstrukcije napraviti višenamjensku platformu koja će zadovoljiti zahtjeve bilo kojeg suvremenog vojnog ili policijskog natjecanja. Korisnici iz afričkih i arapskih tržišta u pravilu zahtijevaju da pištolj uza sva sigurnosna rješenja posjeduje i ručnu kočnicu, stoga je bilo nužno ugraditi i rješenje za takvu mogućnost. Ukratko, u sklopu šasije COG osmišljeno je rješenje jednostavne i brze ugradnje ručne kočnice. Zamišljena je u stilu palčane kočnice pištolja 1911 kao najprirodnije i ergonomski najučinkovitije rješenje. Priča o sigurnosti tu ne staje jer je u takvoj konfiguraciji okidač s predokidačem, koji je ustvari kočnica okidača, sastavni dio šasije. No to je već manje-više postao standard kod gotovo

IME – SINONIM VOJNE NARAVI PIŠTOLJA

Označavanje modela svojeg oružja simboličnim imenom, a ne slovnom ili brojčanom oznakom, HS Produkt počeo je primjenjivati na pištolju Hellcat, nastavio je s civilnom puškom Hellion (inačica VHS-2), a sada je na redu Echelon. Takav je način označavanja u prvom redu rezultat suradnje s američkim partnerom, tvrtkom Springfield Armory, koja je vrlo dobro prepoznaла marketinški potencijal simboličnih imena. Za novi pištolj izabrano je ime Echelon kako bi se od prvog trenutka kod korisnika stvorila svijest o vrhunskom službenom pištolju. Jer Echelon i jest namijenjen prije svega ispunjavanju rigoroznih zahtjeva koji se stavlju pred službeno oružje. Time je samo nastavljena davno započeta simbolika XD linije pištolja, kod koje se također imenom nastojalo istaknuti njezinu pravu vrijednost. Naime, XD potječe od izraza *eXtreme Duty*, čime se sugeriralo kako je pištolj spremjan izdržati sve ekstremne uvjete eksploracije.

Prema Hrvatskoj enciklopediji, ešalon odnosno postroj, više značni je vojni pojam, kojim se obično označuje dio oružanih snaga, borbene formacije ili postrojbe u nekom poretku ili rasporedu. Vezano uz američku vojsku, izraz echelon u jednoj se od službenih terminoloških publikacija u slobodnom prijevodu označava kao: "pododjel stožera", "zasebna razina zapovjedništva", "dio zapovijedi usmjeren na postrojbu kojoj je dodijeljena glavna borbena misija" te "formacija čiji su dijelovi smješteni jedan iza drugoga".

svih suvremenih pištolja. Sastavni su dio COG-a i dvostrane poluge utvrđivača navlaka koje se, naravno, odvajaju zajedno sa šasijom.

IZABERITE CILJNIK... BILO KOJI...

Ugradnja refleksnih ciljnika i drugih tipova optičkih ciljnika s crvenom točkom na pištolje donedavno je bilo vrlo složeno i skup proces. Pištolji općenito nisu bili predviđeni za prihvatanje optoelektroničkih ciljnika pa je sama ugradnja zahtijevala stručnu pomoć. Nerijetko je bila prava mala avantura s neizvjesnim ishodom. Danas je ona ipak postala standard bez kojeg se ne može zamisliti suvremeno službeno oružje. Bez obzira na to što tradicionalisti smatraju takve ugradnje nepotrebnim luksuzom ili hirom, budućnost, prije svega službenog oružja, leži u uporabi refleksnih ciljnika. Osim što omogućuju bržu akviziciju i sigurnije pogadanje cilja, znatno pojedinčuju obuku korisnika, kojima je puno jednostavnije i lakše gađati s pomoću refleksnih ciljnika. S druge strane, vještina gađanja s pomoću klasičnih fiksnih mehaničkih ciljnika zahtijeva vrijeme i redovito vježbanje kako bi se održala zadovoljavajuća razina pripremljenosti.

Masovniju uporabu refleksnih ciljnika na službenim pištoljima trenutačno ograničavaju četiri parametra: cijena, vijek trajanja odnosno izdržljivost ciljnika, nestandardni uzorci otisaka i vrlo složena ugradnja.

Problem cijene i vijeka trajanja ciljnika nije nešto što ovisi o proizvođaču oružja. S napretkom tehnologije u skoroj će se budućnosti drastično promijeniti. No ugradbeno sučelje svakako je dio problema koji se može riješiti ili kompenzirati konstrukcijskim rješenjima na pištolju. Nažalost, proizvođači optoelektroničkih pomagala odnosno refleksnih ciljnika nisu uspjeli pronaći zajednički standard. Stoga gotovo svaki ciljnik ima karakterističan uzorak otiska preko kojih se vrši ugradnja.

S obzirom na različite otiske i prihvativna sučelja dodatnih, često glomaznih adaptera odnosno ugradbenih pločica, bilo je nužno pronaći zadovoljavajuće rješenje na samom pištolju. I onda, HS je predstavio svoj patentiran sustav VIS (Variable Interface System), još jedan koji od Echelona čini univerzalnu platformu, u tom slučaju pogodnu za ugradnju široke lepeze refleksnih ciljnika različitih proizvođača.

ŠTO JE U PAKETU?

Umjesto glomaznih i često skupih adapterskih ploča, VIS ima jedinstveno sučelje u kombinaciji sa setovima malih samozaključavajućih klinova (*pins*). Ti mali klinovi služe gotovo savršenom učvršćivanju ciljnika na navlaku pištolja te odgovaraju otiscima iznimno široke lepeze refleksnih ciljnika. Samo sučelje sustava VIS optimizirano je za izravan rad s otiscima ciljnika Trijicon RMR, Leupold DeltaPoint Pro i Shield,

STRELJAČKO NAORUŽANJE

što omogućuje izravnu ugradnju više od 30 različitih modela. Predviđene su i ugradbene pločice odnosno adapteri sa setovima vijaka za otiske ciljnika Aimpoint Acro i Docter, koje smo dobili u paketu s testnim pištoljem. U istom paketu dobili smo sve komplete setova klinova i odgovarajućih vijaka. Na pištolju se originalno, ispod pokrovne pločice na navlaci, nalazi ugrađen set samozaključavajućih klinova predviđen za refleksne ciljnice uzorka otiska RMR. Taj se set sastoji od dva kлина, za razliku od seta broj 2 za otisak DeltaPoint Pro, te seta broj 3 za otisak Shield, koji se sastoje svaki od četiri kлина.

Nakon što se ukloni pokrovna pločica, samozaključavajući klinovi pravilno se postavljaju u predviđene rupe na gornjoj površini navlake. Dizajnirani su tako da ih tijelo ciljnika pritišće prema dolje i oni se zakreću prema unutra čvrsto se kvačeći i stabilizirajući s unutarnje strane stijenke tijela ciljnika. Tako učvršćen ciljnik ostaje čvrsto u svojem položaju, sprečavajući pomicanje crvene točke (*red dot*) i njezinu destabilizaciju zbog stresa prouzročenog pucanjem.

Kako bi se dodatno olakšalo ugradnju pinova i sprječilo eventualne pogreške, u HS-u su pribjegli jednostavnom rješenju te su na svaki klin dodali oznaku. Manji klinovi s jedne strane imaju ugraviranu točku, a veći oznake L (left/ lijevo) i R (right/desno). Nakon postavljanja klinova u rupe, sve oznake na klinovima moraju biti vidljive s gornje strane, dok se lijeva i desna strana određuju u smjeru prema ustima cijevi gledajući od stražnje strane navlake odnosno rukohvata.

Pločica na navlaci koja pokriva prihvratno VIS sučelje tvornički je učvršćena vijcima (uz uporabu moment ključa 1,9 – 2,1 Nm), a dodatno plavim *Locktite* ljeplilom.

OPĆENITI DOJMOVI

No, jesu li COG i VIS jedine vrijednosti koje nam donosi Echelon? Počinimo od rukohvata pištolja. Kao i na prijašnjim HS-ovim modelima linija HS-9 i SF19, kućišta su napravljena od polimera (op. a. kolokvijalni naziv za posebnu smjesu polimera). Posebno ističemo kućišta, a ne kućište, s obzirom na to da su trenutačno u ponudi tri različite dimenzije, koje kupac može izabrati pojedinačno odnosno kupiti sva tri. Odvojivost COG grupe čini zamjenu kućišta vrlo jednostavnom. Iako je danas standard među službenim pištoljima, ta mogućnost još je uvijek nejasna na civilnom tržištu, posebice u Hrvatskoj. Naime, u SAD-u se šasija smatra bitnim dijelom oružja i kao takva podložna je registraciji, dok se cijevi i kućišta smatraju potrošnim dijelovima i ne moraju na sebi imati serijski broj. U Europi je situacija dijametralno suprotna. Kućište se smatra bitnim dijelom oružja i podložno je registraciji. No, nameće se logično pitanje: Ako nema serijskog broja, koji se nalazi na šasiji, pod kojom će se oznakom to kućište registrirati? Hoće li zakonodavac posegnuti za određenim zahtjevima da se kućište ipak označava serijskim brojem? Ili će se zakonska regulativa s napretkom tehnologije morati mijenjati u korist novonastale situacije? Sve su to pitanja na koja će tek vrijeme dati odgovor. Mi ćemo se stoga koncentrirati na tehničku stranu i dizajn kućišta Echelona.

Usapoređujući ergonomiju sa starijim modelima, osobni bi

zaključak bio da Echelon ipak bolje sjeda u šaku strijelca. Ugodnijem i sigurnijem hvatu dodatno pridonosi puno bolja piramidalna tekstura čekeringa. Usapoređujući teksturu čekeringa hvatajućih površina rukohvata Echelona sa SIG-om P320 i Glockom pete generacije, stječe se dojam da je ona kod hrvatskog pištolja znatno finija te pokriva veće i bolje *pogođene* površine. Kako HS Produkt trenutačno nudi dimenzije kućišta S, M i L, čekering na kućištu L vidno se razlikuje od onog na dvama manjim, posebice po puno agresivnijoj formi. No, tekstura L kućišta ipak nije toliko agresivna da bi prilikom nošenja ispod sakoa ili jakne oštetila odjeću. Valja istaknuti kako je tekstura na S i M kućištima grublje forme od teksture na samoobrambenim pištoljima H11 i H11 Pro (Hellcat). Kućište Echelona zaštićeno je od proklizavanja kombinacijom originalnog Echelona uzorka i uzorka Hellcat teksture čekeringa, što cjelokupnom pištolju daje dojmljiv vizualni efekt crnog pijeska. Osim na rukohvatu, Echelonova tekstura primijenjena je na poluzi za rastavljanje pištolja, na stražnjoj strani osigurača udarne igle i na polimernim bazama spremnika. Kućište je u prednjem dijelu standarno opremljeno *Picatinny* šinama. Posebice valja istaknuti patentirani dizajn promjenjivih leđa rukohvata. On uključuje jedinstveni sustav fiksiranja sa svojevrsnom iglom/klinom s pomoću koje možemo u potpunosti rastaviti središnju ope-

Pogled na unutrašnjost kućišta na kojem se uočava ispuštenje u obliku stoča koji služi kao središnja točka poravnjanja COG modula

rativnu grupu odnosno šasiju, te alkom koja služi za uporabu sigurnosne vezice. Leđa se mogu zamijeniti vrlo jednostavno i brzo bez potrebe za uporabom bilo kakvog alata. Kućište je opremljeno dvostranim utvrđivačima spremnika.

NAVLAKA S CIJEVI

Silueta navlaka uopće ne podsjeća na uobičajeni serijski pištolj, već na prvi pogled odaje dojam kako se radi o *custom* pištolju. Ipak, za razliku od većine *custom* pištolja, zadržan je elegantan profil i sklad linije nije doveden u pitanje. S prednje strane, ispred otvora za izbacivanje čahura, navlaka je opremljena s pet dubokih i široko postavljenih utora koji omogućavaju čvrst stisak prstiju slabije ruke i vrlo lako repetiranje pištolja. Gledajući s gornje strane, primjećuje se suženje navlake u smjeru od otvora prema prednjem ciljniku, čime se pojačava *custom* dojam. Tim suženjem stvorio se efekt krilca, čime normalna širina navlake djeluje kao proširenje te služi kao oslonac za prste povećavajući pozitivnu čvrstoću stiska prilikom repetiranja oružja. Sa stražnje strane navlake, u dijelu ispod pločice koja pokriva sustav VIS, nalaze se tri široka utora za repetiranje. Kao i na prednjem dijelu, navlaka je urezana i na stražnjem, odmah ispod stražnjeg ciljnika kako bi se stvorila *krilca* za lakše repetiranje. Echelon je vrlo lako repetirati čak i s pomoću hvata palcem i kažiprstom slabije ruke, što je inače za korisnike sa slabijim stiskom ruke velik problem kod većine serijskih službenih pištolja. U odnosu na slično rješenje na pištolju H&K VP9, *krilca* za repetiranje na Echelonu čine skladniji siluetu i ne strše izvan ukupne širine navlaka. To nije neki katastrofalni propust Hecklerovih dizajnera jer je primarna namjena povećanje čvršćeg hvata prilikom repetiranja.

**Pogled na COG modul.
Poluga za rastavljanje u donjem je položaju**

Dodatnom dojmu lakog i jednostavnog repetiranja pridonosi i patentna vrijedna konstrukcija glavne povratne opruge, koja se nalazi u sklopu navlake ispod cijevi Echelona. Prednosti te konstrukcije ogledaju se u maloj ukupnoj masi, lakom rastavljanju i održavanju te vrlo niskoj konstanti sile opruge. Prilikom tvorničkih testiranja i nakon ispaljenih 40 000 metaka nije zabilježeno znatno opadanje sile niti ikakvo oštećenje. Cijev na Echelonu tradicionalno je hladno kovana i užlijebljena s desnim korakom uvijanja od 1 : 10. Trenutačno su u ponudi dvije duljine cijevi, i to 11,43 cm (4,5 inča) i 13,41 cm (5,28 inča). Potonja je dodatno opremljena navojima na cijevi 0,5 x 28 TPI i zaštićena odvojivom maticom. Primarna je namjena te cijevi uporaba s prigušivačima pucnja ili eventualna ugradnja kompenzatora trzaja. Cijev i navlaka zaštićene su dobro poznatim Meloniteom – kemijskim postupkom zaštite metalnih dijelova od utjecaja atmosferilja i habanja. Na navlaku su standardno ugrađeni fiksni mehanički ciljnici. Stražnji cilnik izrađen je s bijelim obrubom u obliku slova U viđenim na ranijim samoobrambenim modelima serije

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Hellcat, dok je prednji u tricijevoj izvedbi, sa svjetlećom točkom unutar zelenog kruga. Kao dodatna opcija, u Echelonovo je ponudi i set noćnih ciljnika s tri tricijeve točke.

DOJMOVI SA STRELIŠTA

Iako sam imao priliku pucati iz Echelona još u fazi prototipa, dok još nije imao završnu formu te s dijelovima od 3D printane plastike, nisam mogao ni prepostaviti kakav će sve potencijal platforma pokazati. Razvojni period dulji od tri godine govori koliko je projekt bio važan za HS Produkt. U to je vrijeme pištolj testiran i paralelno s time poboljšavan, te nadograđivan različitim mogućnostima. Echelon je od samih početaka pokazivao zavidnu preciznost i pouzdanost, koja se usavršila kad je projekt dovršen.

Testirali smo kompletну platformu s kućištima svih triju veličina. Na kraju je moj konačni izbor bilo L kućište. Agresivniji tip teksture čekeringa, puniji hvat i samim time lakša kontrola pištolja u brzom pucanju prednosti su koje mi najviše odgovaraju i koje preferiram kao strijelac. Iako, moram priznati da sam itekako zadovoljan i srednjim, M kućištem. Zbog veličine šake, S kućište uopće mi ne odgovara – rukohvat mi je pretanak. No, u tome i je prednost Echelonove platforme: korisnik u potpunosti može prilagoditi rukohvat svojim sklonostima i potrebama. Kada uzmemu u obzir da se radi o pištolju koji je dizajniran kao modularna platforma, te da se svako kućište može dodatno prilagoditi zamjenjivim leđima rukohvata, siguran sam da ne postoji korisnik koji ne bi mogao pronaći odgovarajuću konfiguraciju.

Echelon je u pravom smislu potpuno ambidekstralni pištolj. Utvrđivač spremnika dvostran je kao i poluge za otpuštanje navlake te je rukovanje njima vrlo jednostavno i intuitivno. Okidanje je kratko i teče glatko, bez rastezanja, dok je *reset* odličan, puno bolji nego na prijašnjim modelima HS-a. Na našem smo testu imali pištolj opremljen standardnim fiksnim cilnjicima. Stražnji ciljnik karakterističnog je bijelog obruba u obliku slova U, a prednji s tricijevim umetkom u izvedbi sa svjetlećom točkom unutar zelenog kruga. Taj sustav već

Fotografija prikazuje kućište s rukohvatom te izvađeni COG moduli i polugu za rastavljanje pištolja. Da bi se šasija izvadila iz kućišta, prvo je potrebno od kućišta odvojiti polugu za rastavljanje pištolja

spada među tradicionalna HS-ova rješenja i izvanrednim se pokazao pri brzoj akviziciji cilja, što mu je uostalom i namjena. Tijekom pucanja u uvjetima smanjene vidljivosti tricijev umetak svijetli oku ugodnim zelenkasto-žutim odsjajem koji nije previše agresivan te ne zamara oči. Od refleksnih ciljnika koristili smo Trijicon RMR i Holosun 508T sa standardnim setom od dva samozaključavajuća klina. Ugradnja ciljnika vrlo je jednostavna. Nakon ugradnje oba su toliko nisko položena da bez problema možete koristiti i fiksne ciljnice ako baterija na refleksnom prestane raditi.

VAĐENJE ŠASIJE

Šasija odnosno COG modul brzo se i jednostavno vadi iz tijela kućišta. Da bismo je izvadili i prebacili u kućište, prvo s pištolja treba skinuti navlaku s cijevi. Postupak rastavljanja pištolja manje-više je standardan. Prvo se moramo uvjeriti da je pištolj prazan, a to radimo tako da prvo izvadimo spremnik, nakon toga repetiramo pištolj i provjerimo cijev. Nakon što se uvjerimo da je cijev prazna, usmjerimo pištolj u sigurnom smjeru i izvršimo kontrolno okidanje. Tada povučemo navlaku u stražnji položaj i utvrdimo je s pomoću poluge za otpuštanje navlake. Nakon toga polugu za rastavljanje pištolja koja se nalazi na lijevoj gornjoj bočnoj strani kućišta zakrenemo prema dolje za 90 stupnjeva. Navlaku otpuštamo tako da je uhvatimo prstima slabije ruke i pridržavajući je otpustimo s pomoću poluge za otpuštanje navlake. Pritom treba biti oprezan i čvrsto držati navlaku jer se ona nalazi pod

Kako bi se omogućila ugradnja više od 30 ciljnika različitih proizvođača, razvijen je VIS sustav promjenjivog sučelja, koji uključuje tri različita seta samozaključavajućih klinova koji dodatno fiksiraju i stabiliziraju ugradnju ciljnika. Klinovi (*self-locking pins*) označeni su zbog bolje orientacije ugraviranim točkama i slovima, što je vidljivo i na fotografiji. VIS sučelje optimizirano je za ugradnju bez pločica za Trijicon RMR, Leupold DeltaPoint Pro i Shield otiske ciljnika. Za Aimpoint ACRO i Docter otiske ciljnika predviđene su ugradbene pločice, koje također možemo vidjeti na fotografiji

tlakom sile sabijene glavne opruge pištolja te lako može doslovno odletjeti s kućišta. To uvijek treba imati na umu jer za skidanje navlake nije potrebno povući okidač, slično kao na pištoljima XDM (SF19) serije.

Tek nakon što rastavimo pištolj, možemo izvaditi COG modul. Prvo je potrebno s kućišta skinuti polugu za rastavljanje pištolja. Nakon što odvojimo tu polugu, podignemo poluge za otpuštanje navlake, polako cijeli modul lagano gurnemo prema naprijed dok istodobno povlačimo predokidač na okidaču. Nakon što modul pomaknemo još nekoliko milimetara prema naprijed, podignemo ga i odvojimo od kućišta. Na taj način izvadili smo šasiju i ona je sprema za ugradnju u drugo kućište. Taj postupak, kao svi slični, traži malo prakse, no puno je jednostavniji nego kod pištolja SIG P320. Na kraju, ključno je pitanje: Kako Echelon stoji u usporedbi s konkurenjom? Iskreno, s obzirom na kvalitetu, cijenu i sličnost modularnog koncepta, jedini pištolj koji se može uspoređivati s Echelonom jest SIG P320. I tu dolazimo do toga da komparativne sličnosti na kraju ipak završavaju osobnim sklonostima. Osobno, nisam ljubitelj SIG-ovih pištolja jer su zbog karakteristične konstrukcije vrlo visoki, pri čemu mislim na položaj ciljnika i osi cijevi u odnosu na šaku. Echelon je što se toga tiče pobjednik.

Iako su usporedbe često neizbjegljive, zašto mislim da se Echelon ne može uspoređivati s Glockovima pete generacije? Jednostavno – zato što ne spadaju u iste kategorije. Glockovi pištolji načelno su jednake konstrukcije kao kad su se pojavili početkom 1980-ih. Na njima se, osim sitnih *ušminkavanja*, ništa nije znatnije mijenjalo. Sličnosti u naličju tih pištolja postoje jednako kao što postoje sličnosti između, primjerice, većine sedan automobila. Pa ipak, Echelon je pištolj napravljen na temelju odvojive šasije i upravo zbog toga konstrukcijskog detalja smatram da Glock nije komparativan model jer nema dovoljnu modularnost platforme.

Dodamo li tome da uskoro možemo očekivati povećanje ponude različitih veličina, uključujući i *compact* inačice kućišta, cijevi i navlaka, slobodno možemo reći da Echelon ima budućnost.

PODLISTAK

TENK – VLADAR KOPNENIH BOJIŠNICA (XIV. DIO)

Zadnjih se nekoliko godina, s pojavom novih modela tenkova, aktualiziralo pitanje povećanja njihove paljbane moći. No, pokazalo se da to baš i nije jednostavno ostvariti

TEKST
Mario Galić

KALIBRIZA

Utrka u naoružanju između demokratskog bloka predvođenog Sjedinjenim Američkim Državama i članicama NATO-a te komunističkog bloka predvođenog SSSR-om dostigla je 1980-ih vrhunac. Stoga se na zapadu upalila lampica za uzbunu kad su obavještajne službe počele javljati da se u SSSR-u razvija novi supertenk, koji će biti nadmoćniji od svih njihovih. Ponajviše se to odnosilo na područje paljbane moći – za glavno oružje određen je top LP-83 kalibra 152 mm. Bio je ugrađen u novu kupolu i postavljen na tijelo tenka T-80U, čime je dobiveno eksperimentalno vozilo Objekt 292. No, tenk je dovršen tek nekoliko mjeseci prije raspada SSSR-a 1991. godine. Iako

su testiranja na poligonu Rževski bila relativno dobra, opća besparica izazvana velikim društvenim, političkim i ekonomskim promjenama onemogućila je daljnji razvoj.

Kao odgovor na Objekt 292 i top LP-83, Sjedinjene Države, Ujedinjena Kraljevina, SR Njemačka i Francuska pokrenule su vlastite programe razvoja topova od 140 mm. Američki projekt bio je top XM291 nastao unutar programa naprednih sustava tenkovskih topova (Advanced Tank Cannon Systems). Uz njega je razvijen i automatski punjač XM91 jer je granata za tako veliki kalibr bila preteška za ručno punjenje. Zanimljivo je da nije moguće naći potuzdan podatak o tome kad je razvoj

obustavljen. Zna se samo da su zadnja testiranja obavljena u kolovozu 2004. Njemački je projekt nazvan (i službeni je naziv još uvijek) Rheinmetall Neue Panzerkanone 140 (NpzK-140). Švicarska tvrtka Swiss Ordnance Enterprise, dio koncerna RUAG, također je razvijala tenkovski top od 140 mm. Ne iznenađuje stoga što su svi očekivali kako će najnoviji tenkovi projektirani na zapadu (ili u zapadu bliskim zemljama) imati top tog kalibra.

RHEINMETALLOVO OBJAŠNJENJE

No čini se da neće biti tako. Izraelska Merkava 5 imat će stari top od 120 mm. Rheinmetallov KF51 Panther, jedini u

NOVO TISUĆLJEĆE

Screenshot: YouTube / Rheinmetall

cijelosti novodizajniran, projektiran i napravljen tenk, dobio je top Rh-130 L/52 od 130 mm. Iznenadenje je veće s obzirom na to da je upravo Rheinmetall trebao razviti top od 140 mm.

Međutim, Rheinmetallovo objašnjenje zašto je odabralo manji kalibar čini se vrlo prihvatljivo.

Dakle, aktualni i vrsni Rheinmetallov top Rh-120 kalibra je 120 mm. Povećanje promjera cijevi za samo deset milimetara povećalo je masu cijelog topa za samo 300 kilograma, sa 2700 na 3000 kg. Masa cijevi topa 120 mm L/55 je 1347 kg, a Rh-130 L/52 iznosi 1400 kg. Minimalno povećanje mase cijevi znači i lako prilagodavanje sustava za stabilizaciju po okomici. Mala masa topa

Kadar iz kratkog video u kojem Rheinmetall predstavlja tenkovski top kalibra 130 mm

omogućava jednostavniji sustav stabilizacije po pravcu i sustav pokretanja kupole. Sve je to dovelo do toga da je Rheinmetall uspio ograničiti masu cijelog tenka na samo 59 tona. Duljina cijevi je 52 kalibra ili 6630 mm. Duljina cijevi na 120 mm L/55 je 6600 mm, što znači da je prva dulja samo 30 mm. Ukupna duljina topa Rh-130 L/52 je 7160 mm. Uz minimalno povećanje mase te povećanje kalibra za samo osam posto, Rheinmetall navodi da Rh-130 L/52 osigurava 50 posto veću ubojitu moć u odnosu na top 120 mm L/55. To je ostvareno s pomoću nove potkalibarne granate, znatno veće nego kod topova od 120 mm. Rheinmetall nije razgovorljiv u vezi s novom granatom pa se ne zna ni oznaka. Procjenjuje se da joj je duljina 1,3 m, dok se procjene mase poprilično razlikuju – od 30 do 40 kg. Prema potonjoj procjeni, potkalibarni penetrator ima masu od čak 32 kg. S njim će se ostvariti snaga udara u cilj od 20 MJ (top od 120 mm ostvaruje najviše 13 MJ) pa je jasno zašto je uz osam posto veći kalibr ubojita moć porasla za 50 posto.

PODLISTAK

U razvoju je i nova granata HE ABM (High-Explosive Airbursting Munition) s programabilnim upaljačem koji omogućava određivanje vremena, tj. udaljenosti na kojoj će granata eksplodirati. Zbog toga se HE ABM može rabiti protiv protivničkog ljudstva u zaklonima kao što su rovovi. Teoretski se može uporabiti i protiv zračnih ciljeva na vrlo malim visinama. Da bi se to omogućilo, tenk mora imati vrlo napredan sustav za upravljanje paljbom sa sposobnosti ne samo automatskog praćenja već i automatske identifikacije ciljeva. Zbog veličine i mase nove granate morao je biti razvijen automatski punjač u koji stane do 20 granata. Rheinmetall tvrdi da osigurava brzinu paljbe od 16 granata u minuti.

PRIVREMENO ILI STALNO RJEŠENJE?

U prošlom smo nastavku (v. Nepotvrđena peta generacija, HV br. 692) spomenuli da su u SSSR-u 1980-ih odlučili da će novi tenkovski top imati kalibar od čak 152 mm. Tako je nastao top LP-83 (2A73), čiji je razvoj dovršen 1990., te je ugrađen u spomenuti eksperimentalni tenk Objekt 292. S raspadom SSSR-a 1991. godine, i razvoj topa sasvim se usporio. Ipak, na tim je osnovama razvijen top 2A83, koji je trebao biti glavno oružje tenka T-95 crni orao (Objekt 195). Ni taj tenk nije uspio – razvoj mu je obustavljen 2010. godine. Top 2A83, barem u početku, nije imao tu sudbinu. Njegov je razvoj nastavljen s ciljem ugradnje u najnoviji ruski tenk T-14 Armata.

Međutim, umjesto s topom od 152 mm, Armata je dovršena s topom 2A82-1M kalibra 125 mm. Kad je 2015. prvi put predstavljena javnosti, ruski su izvori naveliko tvrdili da je top 2A82-1M samo privremeno rješenje te da će serijski primjerici dobiti puno jači 2A83. No, kako je vrijeme prolazilo, nije viđen niti jedan primjerak s topom od 152 mm. Štoviše, ni dandanas nije počela masovna proizvodnja Armatе. Problem s 2A83 njegova je veličina i kao posljedica toga, masa. Da bi se to što jasnije prikazalo, vrijedi ga usporediti s topom 2A82-1M. Potonji top ima cijev duljine 56 kalibara, što je 7000 mm. Ukupna je masa cijelog topa

Leopard 2A7 opremljen aktivnim sustavom zaštite Trophy

Armata je dovršena s topom 2A82-1M kalibra 125 mm. Kad je prvi put predstavljena javnosti 2015. godine, ruski su izvori naveliko tvrdili da je to samo privremeno rješenje

Foto: Rafael

2700 kilograma. Top 2A83 ima cijev duljine samo 48 kalibara, no i to je dovoljno za 7200 mm. Međutim, zbog veličine cijevi, ali i cijelog sklopa topa (posebno sustava za kompenzaciju trzaja cijevi), masa topa veća je od 5000 kilograma!

TEK MALA POBOLJŠANJA

Osim golemyih dimenzija i mase, ruskim je projektantima problem i što borbene odlike 2A83 nisu bolje u odnosu na 2A82-1M koliko bi se očekivalo. Ruski izvori navode da krajnji domet topa 2A82-1M iznosi 4700 metara (doduše, ne spominju s kojom granatom i protiv kakvog cilja). Ti izvor tvrde i da krajnji domet većeg topa 2A83 iznosi 5100 metara. Razlika od 400 metara nije nešto posebno s obzirom na razliku u kalibru. Podaci za potkalibarne granate još su nepovoljniji za top od 152 mm. Potkalibarni penetrator ispaljen iz starog 2A82-

Prototip sovjetskog supertenka Objekt 292 s topom kalibra 152 mm danas je tek izložbeni primjerak u Muzeju tenkova u Kubinku, zapadno od Moskve

Foto: Wikimedia Commons / Alan Wilson / CC BY-SA 2.0

1M će, prema ruskom izvoru, na 2000 metara probiti ploču pancirnog čelika debljine 1000 mm. Potkalibarni penetrator ispaljen iz 2A83 na toj će udaljenosti probiti pancirnu ploču debljine 1024 mm. Dakle, razlika je minimalnih 24 mm, što je, s obzirom na razliku u kalibru, nedovoljno. Vjerljivo je problem u tome što projektanti topa 2A83 ne mogu do kraja iskoristiti potencijal kalibra jer bi povratna snaga pri opaljenju bila prevelika. Usto, resurs cijevi topa 2A82-1M je između 800 i 900 opaljenja, a resurs 2A83 samo 280 opaljenja.

Ipak, postoji i područje u kojem je 2A83 znatno bolji u odnosu na 2A82-1M. To je paljbeni potporu, što je logično jer koristi znatno veću granatu. Ruski izvori navode da je učinkovitost 2A83 kao topa za potporu na razini haubice 2A65 Msta-B, koja se ugrađuje u samohodnu haubicu 2S19 Msta. Veći kalibar omogućava i uporabu znatno boljih protuoklopnih vođenih projektila koji se ispaljuju/lansiraju iz topničke cijevi 2K25M Krasnopolj-M i K155M Krasnopolj-M2.

Kako se čini, top 2A83 neće biti tako brzo ugrađen u tenkove Armata, ako ikad i bude. Puno je vjerljivo da će biti iskoršten za ugradnju u neko hibridno vozilo, kombinaciju tenka i samohodne haubice, koje će zapravo biti lovac tenkova. Pod uvjetom da, uza sve svoje protuoklopne raketne sustave, ruska vojska treba takvo oružje.

Američki projekt topa kalibra 140 mm bio je XM291, nastao unutar programa Advanced Tank Cannon Systems. Uz njega je razvijen i automatski punjač XM91

AKTIVNA OBRANA ZA MANJE OKLOPA

Ideja o aktivnoj obrani tenka nastala je još 1960-ih, sa sve većim razvojem i primjenom električnih sustava i vojne tehnologije. U osnovi postoje dva pristupa – meka i tvrda zaštita. Meka se svodi na pokušaj ometanja sustava navođenja protuoklopnih projektila ili skrivanje tenka iza dimne zavjese. Razvoj mekih sustava jednostavan je, ali oni nisu posebno učinkoviti.

Razvoj aktivnog sustava obrane puno je složeniji jer uz senzore idu i podsustavi za uništavanje projektila. Prvi takav sustav uveden u operativnu uporabu bio je sovjetski Drozd, razvijen 1970-ih. U Afganistanu je navodno imao 80-postotnu učinkovitost u presretanju RPG projektila, ali je i izlagao vlastito pješaštvo kolateralnoj šteti. Stoga dugo nije korišten, no poznato je da

je izvezen u Kinu i na Bliski istok. Razvijena je i inačica Drozd 2, no i ona se pokazala opasnijom za pješaštvo i laka oklopna vozila nego za protuoklopne projektile, pa je vrlo brzo povučena iz operativne uporabe. Zbog toga su ruski tenkovi dobili meki sustav optoelektričnog ometanja Štora-1. Ruski izvori tvrde da taj sustav osigurava učinkovitu zaštitu od napada vodenim protutenkovskim raketama tako što opstruira laserski kanal preko kojeg se te rakete navode na cilj. To je možda i istina, ali to može činiti samo s čeone strane kupole tenka: ondje se nalaze dva ometača, sa svake strane izbacivanje je dimnih kutija i stvaranje dimne zavjese. Rusija je 1990-ih razvila aktivni sustav obrane tenkova Arena. No, on je rijetko viden na operativnim tenkovima. U Ukrajini su tek nedavno zapaženi tenkovi T-80 i T-90 opremljeni sustavom Arena-M. Sustav je vrlo lako uočljiv jer mu je glavna komponenta stup na kojem se nalaze antene radarskog podsustava. Kako bi se osigurala što veća kružna pokrivenost, stup se postavlja na krov kupole. Aktivni dio nalazi se u kasetama koje izgledom podsjećaju na blokove nakolenog reaktivno-eksplozivnog oklopa. Učinkovita udaljenost uništavanja projektila je na 1,4 metra od vozila. Zanimljivo je da pokriva samo 340 stupnjeva. Masa cijelog sustava Arena-M iznosi 1300 kg.

Tenk T-14 Armata zaštićen je aktivnim sustavom Afganit. Kao osnova za razvoj nije uzet sustav Arena, već Drozd 2. Zbog toga tenk na bokovima kupole sa svake strane ima po pet lansirnih cijevi. Međutim, cijeli sustav kombinira aktivnu i pasivnu obranu, uključujući i mamce za radarski samonavodene protuoklopne projektili.

Iako je zadnjih dvadesetak godina puno zapadnih tvrtki pokušalo razviti aktivni sustav obrane tenkova, s vremenom se iskristaliziralo da je potpuno dokazan samo jedan – izraelski Trophy. Izraelska vojska operativno rabi Trophy od 2009., a prvi je put borbeno djelovao 1. ožujka 2011. u Gazi. Američka vojska dugo se opirala kupnji Trophyja te je favorizirala sustav Quick Kill tvrtke Raytheon. Na kraju je morala popustiti i 2018. potpisati ugovor vrijedan 193 milijuna dolara za opremanje tenkova M1A2 Abrams tim sustavom.

Slično je bilo i u Njemačkoj. Tamošnje je Ministarstvo obrane favoriziralo Rheinmetall i njegov sustav StrikeShield. Na kraju je u veljači 2021. s Ministarstvom obrane Izraela potpisalo ugovor o opremanju Leoparda 2A6/A7 sustavom Trophy.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19 – u dalnjem tekstu Zakon), članka 11. stavka 2. Pravilnika o vojnim specijalistima (Narodne novine, br. 41/17) i Plana prijma osoblja za 2023. godinu u Hrvatsku vojsku s Planom promjena kategorija vojnog osoblja KLASA: 022-03/23-42/01, URBROJ: 50301-29/23-23-2 od 6. travnja 2023., Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ ZA POPUNU USTROJBENIH MJESTA VOJNIH SPECIJALISTA U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Ministarstvo obrane **prima deset (10) kandidata** za popunu ustrojbenih mesta vojnih specijalista časnika i dočasnika.

Izrazi koji imaju rodno značenje u ovom tekstu javnog natječaja odnose se jednako na muški i ženski rod.

HRVATSKA RATNA MORNARICA

1. GLAVNI MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS61, poručnik vojni specijalist, 1 izvršitelj

(redni broj 34 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS-a)

Mjesto rada: SPLIT

Školska spremam, zvanje i dopunski uvjeti:

Viša ili prvostupanjska

Glavni medicinski tehničari / glavne medicinske sestre opće njege

Opis rada: Nadzire rad djelatnika ustrojstvene cjeline sukladno zakonskim odredbama i pravilima struke, sudjeluje u razvoju programa obuke, izobrazbe i školovanja dočasnika zdravstvene službe, prati stanje opreme i popunjeno zdravstvenim materijalnim sredstvima te objedinjuje redovite i izvanredne zahtjeve za ZdMS. Po potrebi provodi stručnu edukaciju, sudjeluje u koordinaciji aktivnosti koje provodi ustrojstvena cjelina, obavlja poslove i zadatke logističke i administrativne potpore te obnaša i druge poslove po zapovijedi nadređene osobe.

2. MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp 33AS21, desetnik vojni specijalist, 2 izvršitelj

(redni broj 106 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS-a)

Mjesto rada: PLOČE

Školska spremam, zvanje i dopunski uvjeti:

Srednja škola 4 godine

Medicinske sestre / medicinski tehničari

Opis rada: Obavlja sve poslove medicinskog tehničara u timu zdravstvene zaštite. Provodi dijagnostičke i terapeutiske postupke. Stručno se redovito educira te redovito obnavlja odobrenje za samostalan rad HKMS-a. Odgovoran je za pravilno vođenje medicinske dokumentacije – zdravstveni karton, protokol ambulante.

3. STOMATOLOŠKI ASISTENT, VSSp: 33BS21, desetnik vojni specijalist,

1 izvršitelj

(redni broj 108 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS-a)

Mjesto rada: SPLIT

Školska spremam, zvanje i dopunski uvjeti:

Srednja škola 4 godine

Dentalni i ortopedski tehničari / dentalne i ortopedske tehničarke

Dentalni asistenti i terapeuti / dentalne asistentice i terapeutkinje

Opis rada: Obavlja sve zadaće stomatološkog asistenta u timu primarne zdravstvene zaštite. Provodi dijagnostičke i terapeutске postupke. Stručno se educira te redovito obnavlja odobrenje za samostalan rad HKDM-a. Odgovoran je za pravilno vođenje medicinske dokumentacije – zdravstveni karton, protokol ambulante.

ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORU

4. MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp 33AS31, narednik vojni specijalist,

1 izvršitelj

(redni broj 106 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS-a)

Mjesto rada: ZAGREB

Školska spremam, zvanje i dopunski uvjeti:

Srednja škola 4 godine

Medicinske sestre / medicinski tehničari

Opis rada: Obavlja sve poslove medicinskog tehničara u timu zdravstvene zaštite. Provodi dijagnostičke i terapeutiske postupke. Stručno se redovito educira te redovito obnavlja odobrenje za samostalan rad HKMS-a. Odgovoran je za pravilno vođenje medicinske dokumentacije – zdravstveni karton, protokol ambulante.

5. MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp 33AS21, desetnik vojni specijalist,

5 izvršitelja

(redni broj 106 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS-a)

Mjesto rada: ZAGREB (1), GOSPIĆ (1), KNIN (1), SPLIT (2)

Školska spremam, zvanje i dopunski uvjeti:

Srednja škola 4 godine

Medicinske sestre / medicinski tehničari

Opis rada: Obavlja sve poslove medicinskog tehničara u timu zdravstvene zaštite. Provodi dijagnostičke i terapeutske postupke. Stručno se redovito educira te redovito obnavlja odobrenje za samostalan rad HKMS-a. Odgovoran je za pravilno vođenje medicinske dokumentacije – zdravstveni karton, protokol ambulante.

Kandidati moraju ispunjavati **opće uvjete za prijam** u djelatnu vojnu službu, koji su propisani člankom 34. Zakona, i **posebne uvjete za prijam**, koji su propisani člankom 46. Zakona, **osim godina života, te imati posebna specijalistička znanja potrebna za obnašanje dužnosti vojnog specijalista**, propisana člankom 6. Pravilnika o vojnim specijalistima (Narodne novine, br. 41/17) i Popisom posebnih specijalističkih znanja vojnih specijalista (KLSA: 033-01/20-01/1, URBROJ: 512-06-20-18 od 23. studenog 2020.).

Posebna specijalistička znanja stručna su znanja koja se stječu završavanjem specijalističkih programa, višegodišnjim radom te stažiranjem na određenom sredstvu ili području rada.

Uvid u navedeni Popis posebnih specijalističkih znanja moguć je na temelju dogovora na adresi na kojoj se predaju prijave.

U službu u Oružane snage Republike Hrvatske ne može biti primljena osoba za čiji prijam postoje zaprke iz članka 35. Zakona.

Jedan kandidat može se javiti na više ustrojbenih mesta vojnih specijalista.

Svi kandidati uz vlastoručno potpisano prijavu moraju priložiti:

- životopis
- dokaz o odgovarajućem stupnju obrazovanja (preslika diplome / svjedodžbe)
- potvrdu odnosno ispis iz elektroničkog zapisa podataka iz područja radnih odnosa koji vodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- dokaz o državljanstvu RH (preslika domovnice ili osobne iskaznice)
- dokaz da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak, ne stariji od 6 mjeseci.

Kandidati prije upućivanja na osposobljavanje prolaze odabirni postupak.

Kriteriji i postupak za utvrđivanje uvjeta propisani su Zakonom, Pravilnikom o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnike (Narodne novine, br. 158/13), Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15) i Pravilnikom o vojnim specijalistima (Narodne novine, br. 41/17).

Ministarstvo obrane isključivat će u postupku odabira kandidate koji nisu ispunili neke od propisanih uvjeta.

Odabrani kandidati upućuju se na osposobljavanje za vojnog specijalista koji se sastoji od prve razine dočasnicike odnosno časnicike izobrazbe i programa dragovoljnog vojnog osposobljavanja za kandidate koji nemaju odslužen vojni rok ili uspješno završeno dragovoljno vojno osposobljavanje. Nakon uspješnog završetka osposobljavanja **primaju se u djelatnu vojnu službu**, dodjeljuje im se čin poručnika / poručnika korvete vojnog specijalista odnosno čin skupnika vojnog specijalista i raspoređuju se na ustrojbeno mjesto vojnog specijalista.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja podnose se na adresu: Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb, tel. 01/3784-857.

Rok za podnošenje vlastoručno potpisane prijave je **14 dana** od dana objave natječaja u Narodnim novinama.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i Odluke o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje prijedloga izbora kandidata za popunu slobodnih ustrojbenih mjesta na temelju internog oglasa i javnog natječaja, KLSA: 023-03/22-03/1, URBROJ: 512-01-22-531 od 1. srpnja 2022., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu radnih mesta u Samostalnoj službi za vojni zračni i pomorski promet Odjelu za vojni pomorski promet

1. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA SREDIŠNJI KOORDINACIJU, 1 izvršitelj

Uvjeti:

- ustrojbeni čin: kapetan bojnog broda
- ustrojbeni VSSp: D14PC63
- prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili pred-diplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine tehničkog, društvenog ili prirodnog smjera
- znanje engleskog ili njemačkog jezika
- mjesto službe: Split

2. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA POMORSKU SIGURNOST, 1 izvršitelj

Uvjeti:

- ustrojbeni čin: kapetan fregate
- ustrojbeni VSSp: D14PC53
- prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili pred-diplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine tehničkog, prirodnog ili društvenog smjera
- znanje engleskog ili njemačkog jezika
- mjesto službe: Zagreb.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

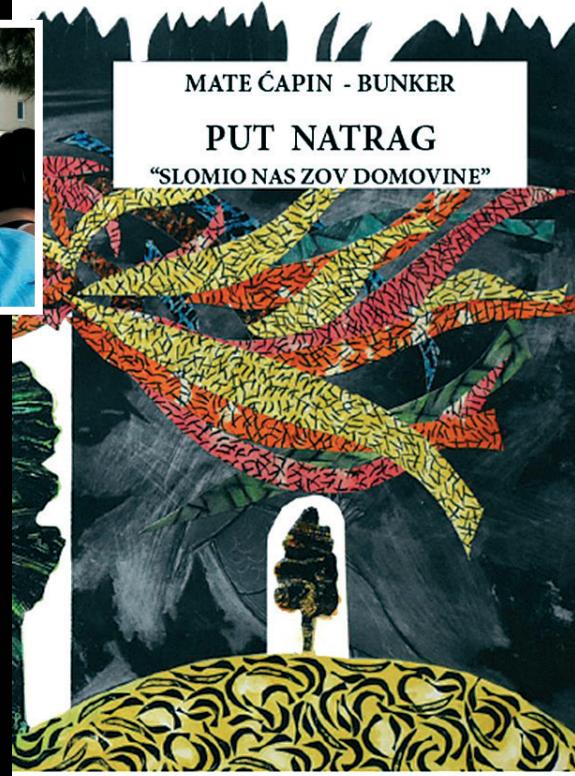
Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

PREDSTAVLJAMO

MATE
ČAPIN-BUNKER

PUT NATRAG

(RATNA I ŽIVOTNA PRIČA) BIVŠEG SPECIJALCA

MATICA HRVATSKA
Imotski, 2023.

Knjiga *Put natrag "Slomio nas zov domovine"* autora Mate Čapina-Bunkera nedavno je izšla iz tiska i na hrvatskom jeziku. Znakovitog naslova, pomislili bismo da je riječ o još jednoj knjizi osobnih priča i događaja iz vremena Domovinskog rata, no ona je puno više od toga. Zapis je to najupečatljivijih ratnih trenutaka koji su se autoru duboko urezali u sjećanje, ali i o ratu koji je vodio poslije rata...

TEKST
Vesna Pintarić
FOTO
osobna arhiva

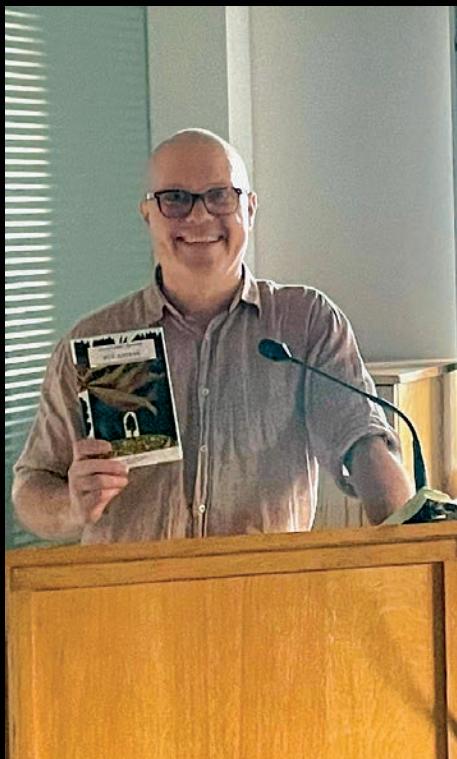
Ovu knjigu ponajprije posvećujem svojim poginulim suborcima. Za mene oni su najveći junaci kojima i ja i cijeli hrvatski narod dugujemo sve. Zbog njih odlučio sam napisati ovu autobiografsku priču – ispovijest koja će, vjerujem, i moje žive suborce potaknuti da učine isto – da opisu slavne dane novije hrvatske povijesti i tako ih otgnu zaboravu. Oni su trajno odredili našu budućnost, oni su zalog slobode koju će uživati nadolazeća hrvatska pokoljenja...

Tako je u uvodu svoje knjige napisao Mate Čapin, bivši pripadnik elitne ratne postrojbe Bojne Žrinski, rođeni Švedanin hrvatskih korijena koji se poput mnogih potomaka naših iseljenika stavio na raspolaganje tek oformljenoj Hrvatskoj vojsci u prvim danima Domovinskog rata. Njegova knjiga *Put natrag "Slomio nas zov domovine"* nedavno je izšla iz tiska i na hrvatskom jeziku. Znakovitog naslova, pomislili bismo da je riječ o još jednoj knjizi osobnih priča i događaja iz vremena Do-

movinskog rata, no ona je puno više od toga. Zapis je to najupečatljivijih ratnih trenutaka koji su se autoru duboko urezali u sjećanje, ali i *o ratu* koji je vodio poslije rata, sam sa sobom, boreći se s vlastitim demonima, strahovima, nerazumijevanjem... istim onim koje su vodili ili još uvijek vode mnogi razvojačeni i umirovljeni vojnici, hrvatski branitelji, po povratku u civilni život. Ovo je njegova ratna i životna priča.

ZOV IMOTSKIH SOKOLOVA

Mate Ćapin rođen je u Švedskoj, u koju mu roditelji imigriraju krajem 1960-ih, iz malog mjesto Zmijavaca u Imotskoj krajini. Kao i

Sav prihod od knjige
namijenjen je u
humanitarne svrhe.

"Ovu knjigu ponajprije posvećujem svojim pokojnim suborcima. Za mene oni su najveći junaci kojima i ja i cijeli hrvatski narod dugujemo sve. Zbog njih odlučio sam napisati ovu autobiografsku priču – isповijest koja će, vjerujem, i moje žive suborce potaknuti da učine isto – opišu slavne dane novije hrvatske povijesti, i tako ih otrgnu zaboravu."

mnogima tada, tuđina je bila bolji izbor. Odgoj u domoljubnom duhu protkan obiteljskom idilom i ljeta koja je znao provesti u mjestu svojih roditelja urezaju se negdje duboko u njemu. Mnogo godina kasnije, kao već odraslim mladiću, iako mu je Švedska dom, prava domovina utkana u svijest, sad napadnuta i ranjena, odredila je njegov budući put. Umjesto upisa na fakultet, Mate čuje njezin vapaj, a onda i glas kako su se svi njegovi prijatelji iz kraja prijavili u ZNG i ujesen 91. kreće u domovinu svojih predaka. Zov Imotskih sokolova bio je jači od svega.

Mate nije bio profesionalni vojnik, ali s netom završenim vojnim rokom, koji je odslužio kao švedski državljanin, i još svježim vojničkim iskustvom rukovanja protuoklopnim sredstvima, prijavljuje se u 115. imotsku brigadu. Hrvatska vojska tada je trebala sve one koji su bili vični rukovanju bilo kakvim naoružanjem. Ratni put dalje ga je odveo u Izvidničko-diverzantsku satniju, a potom je susret s dečkima iz Bojne Zrinski bio sudbinski. Sjećanja na to vrijeme bez odmora u kojem se izmjenjivala stalna i iznimno iscrpljujuća obuka s još izazovnjijim ratnim zadaćama, na šale koje su ih pred početak akcija spašavale i zbližavale, na najteže trenutke pogibije prijatelja iz postrojbe, ostala su sačuvana u posebnom kutku memorije i na stranicama Matine knjige.

Početkom travnja 1994. napokon u bazi na kratkom predahu nakon jedne iznimno zahtjevne i pogibeljne, no naposletku uspješne zadaće, u Mati, specijalcu, ratniku koji je nebrojene kilometre i sate prehodao izvidajući i probdio ne skidajući pogled s okulara svojeg snajpera, nešto se prelomilo. I tada je odlučio : "Ja više ne mogu – Bilo je časno služiti."

Više od 800 dana Mate Ćapin ratnog nadimka Bunker proveo je u odori hrvatskog vojnika. Otišao je kao golobradi klinac, a u Švedsku se vraća kao prekaljeni ratnik, no kako i sam navodi u knjizi, i ne znajući da je u ruksaku ratnih uspomena sa sobom poveo još nekog.

IZ RATA SE NIKADA NE VRAĆA ISTA OSOBA

"Iz rata se nikada ne vraća ista osoba", shvatio je težinu te činjenice tek godinama kasnije. Sve je više uviđao da povratak starom civilnom životu iz dana u dan postaje veće iskušenje nego ona što ih je prolazio u ratnim danima. Nesanica je sve češća i sve nepodnošljivija, izmjenjuju se bljeskovi ratnih sjećanja, zvukovi, glasovi, noćne more, imaginarni strahovi... svaki se pogled i gesta doživljava

PREDSTAVLJAMO

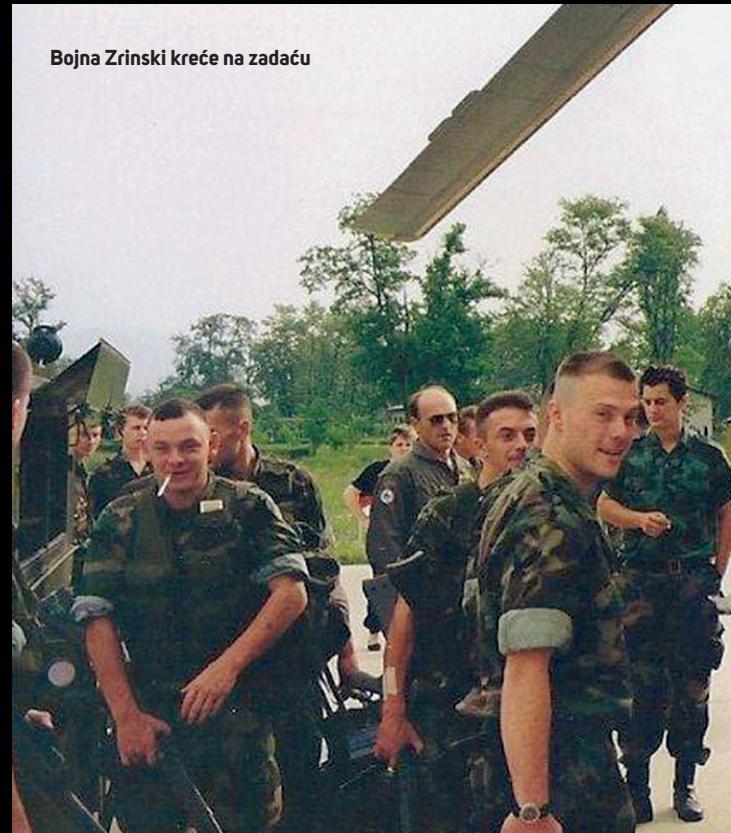
Kratki pregled jednog ratnog puta sa svim posjekotinama i ožiljcima, vrlo potresno u zapis pretočena od aktera same priče bojovnika Bunkera, osim dramaturške vrijednosti začinjen je i beskompromisnim intimnim ispovijedima koje je čine vrlo vrijednim djelom za inspiraciju umjetnicima različitih interesa i talenata, stoji u predgovoru knjige

kao prijetnja. Ratne traume svom silinom izviru na površinu ispreplićući se s nemogućnošću pronalaska stalnog zaposlenja, svježeći o poljuljanoj slici oca kao oslonca obitelji i mučnim pitanjem kako izgurati novi dan. Uviđajući da nešto ne štima odlučuje potražiti stručnu pomoć. Ali ne nalazi je, bar ne onaku kakva je njemu trebala. Dubinu problema s kojima se nose bivši vojnici, Švedska unatoč tomu što slovi kao zemlja iznimne tolerancije, zaštite ljudskih prava i dostanstva i visokih standarda u svakom pogledu, ne prepoznaće. Bio je to za njih tamo neki daleki rat. Spoznaja o sredini hladnoj i bez razumijevanja gura ga sve dublje u ponor, ostavlja samog s njegovim demonima i ožiljcima, vodi u destrukciju, samoizolaciju, samouništenje.

Slika vojnika, besprijeckorna izgleda i

Bojna Zrinski kreće na zadaću

ponašanja, gubi svoje jasne obrise i pretvara se u problematičnog lika koji sve češće upada u probleme, utapajući depresiju i rastrojstvo pomiješano sa suicidalnim mislima u tabletama, a lažno samopouzdanje tražeći u Hennessiju.

U svojoj nutriti Mate vapi za pomoć, ali nitko ga ne čuje ili ga ne može razumjeti. Geleri PTSP-a putovali su mu venama i polako ali sigurno mijenjali njegovu osobnost.

Ratni put Mate Ćapin počeo je u 115. pričuvnoj brigadi Hrvatske vojske, zatim u ID satniji, a potom prelazi u Bojnu Zrinski – koja će kasnije s drugim sastavnicama prerasti u 1. hrvatski gardijski zdrug. U Hrvatskoj vojsci je do 1. travnja 1994. godine.

"U knjizi sam izdvojio to što je u meni ostavilo najdublji trag. Danas redovito držim predavanja u švedskim državnim zdravstvenim ustanovama o tome kako prevenirati PTSP i nositi se s njegovim posljedicama. Želja mi je sličan program uspostaviti, u suradnji s državnim ustanovama, i u Hrvatskoj."

Sve se oko njega, njemu najdraže, raspadalo pa i on sam. Život je postao neizdrživ.

PUT POV RATKA

A onda je smogao snage i sam počeo istraživati, iščitavati i proučavati vojne i medicinske priručnike, polako shvaćajući što mu se zapravo događa. Svoje strahove, pitanja bez odgovora i objašnjenja, sjećanja, razmišljanja... istresa na papir, bila je to svojevrsna terapija. Sve je svjesniji kako su ga traumatično ratno iskustvo u kombinaciji s nerazumijevanjem i odbacivanjem okoline gurnuli do samog ruba s kojeg se, zbog sebe, ali i svoje obitelji, morao što prije maknuti. Ako pronadeš izvor problema, mora postojati i rješenje. I počeo je njegov put povratka, dug i težak. Put izlaska iz mraka. Zahtjevalo je to dramatičan zaokret prema zdravom načinu života, sportu, čestim boravcima u prirodi s prirodom, prema vjeri iz koje je

"Danas mi stiže mnogo upita u kojima me ljudi pitaju – je li mi žao što sam bio u Domovinskom ratu? Kratko i jasno – svima kažem NE, nije mi žao. Možda danas ne bih bio ovakav otac, učitelj i čovjek, da se nisam suočio sa svim bolnim situacijama i traumama kojima sam bio izložen. Stoga je i ova knjiga neka vrsta gradnje spomenika – koji slavi život."

crpio snagu da ne posustane na svojem putu povratka. Završio je u međuvremenu studij sociologije, pedagogije i socijalnog rada te svoje znanje i iskustvo usmjerio u pomoć onima koji ga najviše trebaju, oboljelimu od posttraumatskog stresnog poremećaja, beskućnicima, žrtvama obiteljskog nasilja, ovisnicima. Danas drži predavanja u švedskim školama i zdravstvenim ustanovama o temi ratnih trauma i kako se nositi s posljedicama PTSP-a, pomaže savjetima na društvenim mrežama, radi kao motivacijski savjetnik, bavi se humanitarnim radom. Želja mu je sličan program oporavka ratnih veterana pokrenuti i u Hrvatskoj. Ništa se od svega toga nije dogodilo preko noći, no ova ukoričena intimna autobiografska priča Mate Čapina putokaz je i primjer da izlaz i rješenje postoji i ono najvažnije, da se od sebe nikada ne smije odustati. Iako njegova *borba* i put povratka još nije gotov, kaže kako nikad nije požalio odluku da sudjeluje u Domovinskom ratu, jer: "Danas možda ne bih bio takav čovjek, otac, učitelj." I na kraju, *Put natrag* ima još jednu simboliku koja se provlači od samog početka knjige, a to je duboka Matina potreba trajnog povratka korijenima, u, kako kaže, prelijepu pradolinu Imotu, gdje Sunce ljubi Nebo, nigdje toliko snažno kao iznad Modrog jezera...

U spomen-sobi poginulih pripadnika specijalnih postrojbi

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19 – u dalnjem tekstu: Zakon) i Plana prijma osoblja za 2023. godinu u Hrvatsku vojsku, s Planom promjena kategorija vojnog osoblja KLASA: 022-03/23-42/01, URBROJ: 50301-29/23-23-2, od 6. travnja 2023., Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ za ugovorni prijam vojnika/mornara u djelatnu vojnu službu

U vojničku službu u trajanju od dvije godine **prima se 70 kandidata** za vojnika/mornara s početkom službe **1. studenog 2023.**

Prijam kandidata provest će se u skladu s iskazanim potrebljavanjem prema mjestu službe kako slijedi:

MJESTO SLUŽBE	BROJ KANDIDATA
Benkovac	9
Bjelovar	4
Karlovac	2
Knin	3
Petrinja	11
Pula	5
Slunj	1
Split	4
Sveti Rok	1
Velika Buna	1
Velika Gorica	21
Zagreb	8
SVEUKUPNO	70

Probni rad traje šest mjeseci.

Na javni natječaj (u dalnjem tekstu: natječaj) mogu se javiti osobe obaju spolova. Izrazi koji imaju rodno značenje u ovom tekstu javnog natječaja odnose se jednako na muški i ženski rod.

Kandidati moraju ispunjavati uvjete za prijam u Oružane snage Republike Hrvatske koji su propisani člancima 34. i 35. Zakona.

Posebni uvjeti za prijam vojnika/mornara propisani člankom 36. Zakona su sljedeći:

- najmanje završeno srednjoškolsko obrazovanje
- najviše navršenih **30** godina života do kraja 2023. godine
- uspješno završen program dragovoljnog vojnog osobljavanja.

U vojničku službu mogu se primiti i ugovorni vojnici / mornari kojima je služba prestala na osobni zahtjev uz častan otpust bez prava na mirovinu ako nisu stariji od 40 godina i koji uz prethodno navedene uvjete moraju ispunjavati i uvjete propisane člankom 34.b Zakona i uvjete propisane točkom 3. Odluke o uvjetima i postupku sklapanja ugovora o vojničkoj službi na neodređeno vrijeme (Narodne novine, br. 91/18). Kandidati su uz prijavu na natječaj dužni priložiti: presliku osobne iskaznice, rodni list, svjedodžbu/diplomu o završenom obrazovanju i uvjerenje da se protiv njih ne vodi kazneni postupak, koje ne smije biti starije od šest mjeseci. Kandidati koji ne podnesu pravodobnu i urednu prijavu ili ne ispunjavaju uvjete natječaja neće biti smatrani kandidatima prijavljenim na natječaj.

Prije prijma u službu u Oružane snage Republike Hrvatske kandidati će proći odabirni postupak tijekom kojeg će oni koji nisu ispunili uvjete biti isključeni iz postupka na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, rezultata psiholoških ispitivanja i zdravstvenih pregleda i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

Kandidati će biti raspoređeni u skladu sa stečenom vojnostručnom specijalnosti i potrebama Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja podnose se područnom odsjeku za poslove obrane prema mjestu prebivališta kandidata ili Središnjici za upravljanje osobljem, Ilica 256, 10 000 Zagreb, u roku od **8 dana** računajući od dana objave natječaja u Narodnim novinama.

Informacije u vezi s natječajem mogu se dobiti na internetskoj stranici Ministarstva obrane (www.morh.hr), na telefonu 01/3784-812 i 01/3784-813 te u područnim odjelima i područnim odsjecima za poslove obrane.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju točke XI. Odluke ministra obrane o kriterijima za dodjelu stipendija vojnim stipendistima (KLASA: 023-03/23-03/1, URBROJ: 512-01-23-773) od 28. srpnja 2023., Ministarstvo obrane Republike Hrvatske raspisuje

JAVNI POZIV ZA DODJELU STIPENDIJA REDOVITIM STUDENTIMA IZ PODRUČJA INFORMACIJSKO KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJA

Stipendije se dodjeljuju redovitim studentima na sveučilišnim ili stručnim studijima akreditiranim u znanstvenim poljima elektrotehnika, računarstvo, informacijsko komunikacijske znanosti i drugim srodnim studijima iz područja informacijsko komunikacijskih tehnologija u akademskoj godini 2023./2024., kako slijedi:

- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2024. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2025. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2026. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2027. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2028. godini.

Kandidati/kinje mogu se prijaviti za dodjelu stipendije tijekom redovitog sveučilišnog ili stručnog studija putem prijavnog obrasca za stipendiranje studenata (Prilog 1.).

Rok za podnošenje prijava je **15. studenog 2023.**

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj neprekidno najmanje jednu godinu do dana objave javnog poziva
- redoviti studenti sveučilišnih ili stručnih studija iz područja informacijsko komunikacijskih tehnologija koji su sve godine studija upisali redovito bez ponavljanja godine
- opći uspjeh najmanje 3,00 u zadnjoj godini obrazovanja
- da nisu korisnici stipendije u svrhu zaposlenja kod drugog poslodavca
- da nisu pravomoćno osuđivani/e za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19).

Nakon podnošenja prijave, po pozivu Ministarstva obrane, kandidati/kinje koji ispunjavaju uvjete javnog poziva upućuju se na zdravstvene preglede i na inicijalnu provjeru

tjelesne spremnosti u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15) propisanim za način i kriterije provedbe zdravstvenih pregleda kandidata za onu kategoriju vojnog osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati/kinje trebaju priložiti:

- ispunjen Prijavni obrazac za stipendiranje studenata
- presliku osobne iskaznice ili domovnice i rodnog lista
- dokaz o prosjeku ocjena svih predmeta završnog razreda srednjoškolskog obrazovanja za studente prve godine studija, a studenti viših godina studija dokaz o prosjeku ocjena svih ispita prethodno završene godine studija
- dokument kojim se dokazuje upis na sveučilišne ili stručne studije akreditirane u znanstvenim poljima elektrotehnika, računarstvo, informacijsko komunikacijske znanosti i druge srodrne studije iz područja informacijsko komunikacijskih tehnologija u akademskoj godini 2023./2024.
- potvrdu o prebivalištu
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidati/kinje prijavljuju se odnosno dostavljaju navedene dokaze u propisanom roku elektronički na prijam_dvs@mohr.hr ili pismeno na adresu: Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Nakon zaprimanja prijave Ministarstvo obrane pozvat će zainteresirane kandidate/kinje na odabirni postupak. U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kategoriju osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati/kinje koji zadovolje kriterije odabirnog postupka moći će s Ministarstvom obrane potpisati ugovor o stipendiraju na temelju kojeg će primati stipendiju tijekom akademskog obrazovanja.

Informacije u vezi s javnim pozivom kandidati/kinje mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem (tel. 01/3784-812 i 01/3784-814).

PREDSTAVLJAMO

MONOGRAFIJA BOJNA FRANKOPAN

TEKST

Janja Marijanović Šaravanja

FOTO

Ministarstvo hrvatskih branitelja

Monografija *Bojna Frankopan – Prvi hrvatski komandosi* na 487 stranica prikazuje ratni put postrojbe i svakodnevni život jedne od prve dvije specijalne postrojbe Oružanih snaga RH

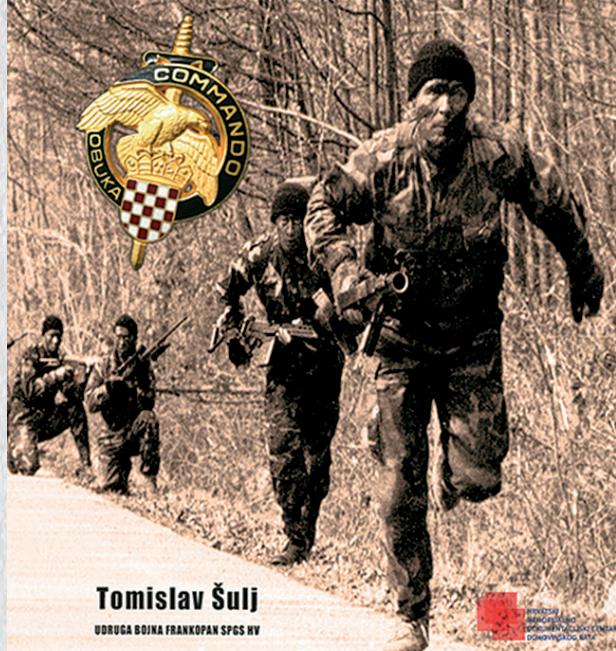
U Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu u rujnu je predstavljena monografija *Bojna Frankopan – Prvi hrvatski komandosi* povjesničara Tomislava Šulja. Monografija na 487 stranica prikazuje ratni put postrojbe i svakodnevni život jedne od prve dvije specijalne postrojbe Oružanih snaga RH, a objavljena je u izdanju Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata dok je recenzent knjige Davor Marijan s Hrvatskog instituta za povijest.

Istraživački proces ratnog puta Bojne Frankopan započeo je 2010. godine kad je autor Monografije Tomislav Šulj s kolegama iz HMDCDR-a intervjuirao ratnog zapovjednika Frankopana Brunu Zoriku-Zulua. Nakon četiri intervjua sa Zoricom proces se proširio na intervjuiranje drugih istaknutih zapovjednika i pripadnika postrojbe što je 2011. godine rezultiralo objavom članka o ratnom putu Bojne Frankopan u specijaliziranom magazinu *Vojna povijest*.

“Specijalna postrojba Glavnog stožera Oružanih snaga RH Bojna Frankopan osnovana je u ljeto 1991. godine, a iako je samostalno egzistirala tek nešto više od godinu dana, ostavila je neizbrisiv trag u Domovinskom ratu. Elitna Bojna prije tri desetljeća okupila je u svojim redovima mnoge hrabre hrvatske branitelje koji su se spremno odazvali zovu domovine i časno sudjelovali od prvih dana u obrani i oslobođenju Hrvatske. Okosnicu Bojne Frankopan činili su Hrvati iz fran-

BOJNA FRANKOPAN Prvi hrvatski komandosi

BOJNA FRANKOPAN, SPECIJALNA POSTROJBA GLAVNOG STOŽERA HV-A U DOMOVINSKOM RATU

Tomislav Šulj

UDRUŽENJE BOJNA FRANKOPAN SPGS HV

cuske Legije stranaca koji su postali instruktori i zapovjednici u toj najelitnijoj i najučinkovitijoj specijalnoj postrojbi, a među njima je bilo i stranih dragovoljaca. Na sudbonosnom putu za stvaranje naše domovine, 12 hrabrih i odvažnih pripadnika Bojne Frankopan položilo je život, prinijeli su žrtvu velikog domoljublja na putu do konačne pobjede i slobode.” (Tomo Medved, iz uvoda o Bojni Frankopan)

Pripadnici SP GSHV-a, tako i pripadnici Bojne Frankopan, imali su značajan doprinos u stvaranju i razvoju obuke specijalnih postrojbi tijekom Domovinskog rata čemu je posvećeno dosta prostora u nekim poglavljima ove knjige. Također, značajan

Okosnicu Bojne Frankopan činili su Hrvati iz francuske Legije stranaca koji su postali instruktori i zapovjednici u toj najelitnijoj i najučinkovitijoj specijalnoj postrojbi, a među njima je bilo i stranih dragovoljaca

U sastavu Bojne bile su i dvije žene, koje su i nakon gašenja Frankopana nastavile nadograđivati vještine u specijalnim postrojbama GSHV-a. Tako su zapravo bile preteča primanja vojnikinja u postrojbe za specijalne namjene vojski europskih zemalja

je njihov doprinos u suvremenom razvoju obuke pripadnika hrvatskih Oružanih snaga.

“Iako sam bio svjestan da će pisanje monografije o SP GSHV Bojni Frankopan predstavljati veliki istraživački izazov, kada sam ga prihvatio nisam očekivao da će rad na knjizi trajati gotovo četiri godine. Zbog raznih okolnosti u ovoj knjizi često je ljudsko sjećanje poslužilo kao primarni izvor rekonstrukcije, ali pritom je uložen veliki trud kako bi taj izvor dobio dodatnu potvrdu putem proučavanja nekog drugog dostupnog izvora. Iskreno se nadam kako će knjiga o ratnom putu Bojne Frankopan doprinijeti tome da značaj te, kao i drugih specijalnih postrojbi GSHV-a, ostane trajno zabilježen. Nadam se, zapravo, siguran sam da će čitatelj stići dojam da je ovo priča o uistinu posebnoj ratnoj postrojbi.” (Tomislav Šulj, iz Pogovora)

POSEBNOSTI BOJNE FRANKOPAN

Bojna Frankopan bila je posebna po tomu što je u svoje redove primila brojne potomke Hrvata iz emigracije, napose iz SAD-a, Kanade i Australije, ali i strane dragovoljce, koji su već posje-

“Iako sam bio svjestan da će pisanje monografije o SP GSHV Bojni Frankopan predstavljati veliki istraživački izazov, kada sam ga prihvatio nisam očekivao da će rad na knjizi trajati gotovo četiri godine,” ističe autor knjige Tomislav Šulj

Preustrojem Hrvatske vojske krajem 1992. Bojna je raspuštena, a njezini pripadnici prelaze većinom u 2. i 7. gardijsku brigadu te manjim dijelom u 1. hrvatski gardijski zdrug

dovali vojne vještine. Frankopani su ostvarili jako dobre veze s hrvatskom emigracijom pa su iz stranih zemalja, ponajviše iz Sjeverne Amerike, dobivali najmoderniju opremu. U redovima Bojne Frankopan djelovalo je više od 200 vojnika, od kojih je njih čak 19 bilo vezano bratskom vezom. U sastavu Bojne bile su i dvije žene, koje su i nakon gašenja Frankopana nastavile nadograđivati vještine u specijalnim postrojbama GSHV-a. Time su zapravo bile preteča primanja vojnikinja u postrojbe za specijalne namjene vojski europskih zemalja. Posebnost je Bojne Frankopan i u tome što su zapovjednici usvojili ustroj obuke, pravila i neke od običaja francuske Legije stranaca. Zasigurno najveća sličnost s Legijom očitovala se u nošenju karakteristične zelene beretke. Za razliku od Legije, gdje se pravo na nošenje beretke stječe nakon uspješno završene specijalističke obuke, zapovjednici Bojne Frankopanima su zbog nametnutih ratnih okolnosti beretke uručivali tek nakon prvog borbenog djelovanja na bojišnici.

NEW STANDARD FOR HANDGUNS

ECHELON

TM

20
ROUND

17
ROUND

DESIGNED &
PRODUCED BY

HS

EXPECT THE BEST